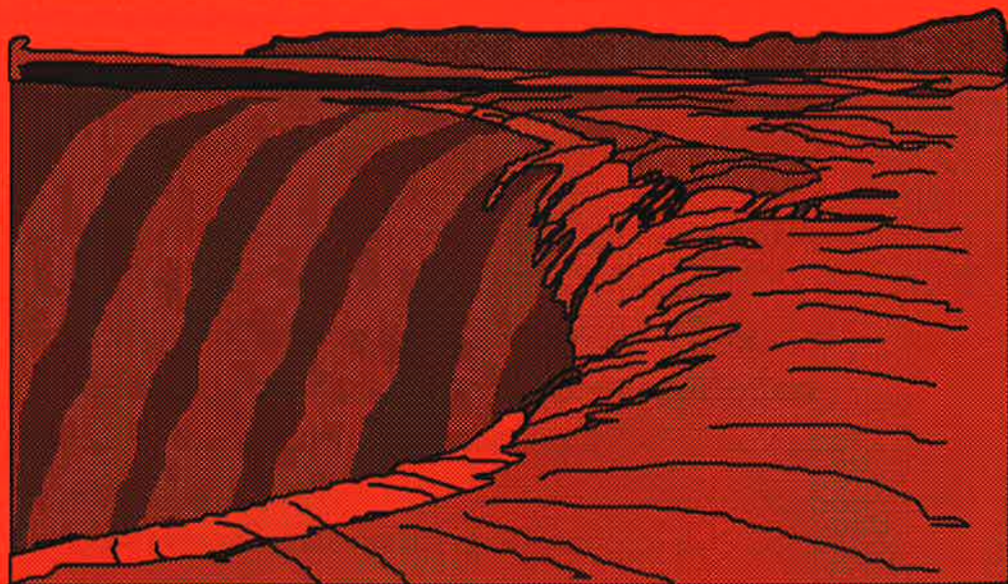

Anleggsdriften i NVE

Evaluering av ordningen med
resultatenheter.

Avgitt til Nærings- og energidepartementet 15.08.1996

INNHALDSFORTEGNELSE

1 Gruppens mandat og arbeid	
1.1 Gruppens mandat og arbeid	1
1.2 Forkortelser og definisjoner	2
2 Sammendrag og arbeidsgruppens konklusjoner	
2.1 Sammendrag	3
2.2 Arbeidsgruppens konklusjoner	7
3 Etablering av resultatenheter for anleggsvirksomheten	
3.1 Historikk	14
3.1.1 Utredningen fra Habberstad	14
3.1.2 Rapport fra departementets arbeidsgruppe	14
3.2 Organisasjonsmodell og rammebetingelser	15
3.2.1 Instruksbrev til NVE	15
3.2.2 NVEs arbeid med etablering av resultatenhetene	16
3.2.3 Organisasjonsmodell	16
3.2.4 Rammebetingelser gitt av NOE	16
3.2.5 Interne rammebetingelser fastsatt av NVE	17
3.2.6 En del andre forhold av betydning for resultatenhetene	18
3.3 Asplan Viak ASs evaluering av ordningen med resultatenheter for anleggsdriften	19
3.4 Andre resultatenheter	20
3.4.1 Statens vegvesen	20
3.4.2 Fylkesmannens landbruksavdeling: teknisk planlegging	21
4 Ressursbruk og markedsforhold i prøveperioden	
4.1 Utviklingen i ressursbruken til anleggsdriften	23
4.2 Sysselsetting	24
4.3 Antall sysselsatte ved slutten av prøveperioden	25
4.4 Markedsforholdene i regionene	25
4.4.1 Region Øst	25
4.4.2 Region Vest	26
4.4.3 Region Midt-Norge	26
4.4.4 Region Nord	27
4.4.5 Region Sør	27
4.5 Maskinparken og verkstedene	27
4.5.1 Maskinparken	27
4.5.2 Verksteddriften	29
4.6 Konklusjoner	29

INNHALDSFORTEGNELSE

5 Anbudsordningen

5.1 Generelle retningslinjer	30
5.2 Mer detaljerte retningslinjer vedrørende anbudsbehandlingen	30
5.2.1 Habilitet	30
5.2.2 Behandling av anbud/tilbud mellom resultatenhet og egen forvaltning	31
5.3 Regionkontorenes oppfatning av hvordan anbudsordningen har fungert	31
5.4 Konklusjon	32

6 Regnskapsanalyse av resultatenhetene

6.1 Resultatregnskap	34
6.1.1 Analyse av resultatenheten i VRØ	36
6.1.2 Analyse av resultatenheten i VRV	36
6.1.3 Analyse av resultatenheten i VRM	37
6.1.4 Analyse av resultatenheten i VRN	37
6.2 Balansen	37
6.2.1 Analyse av VRØs balanse	39
6.2.2 Analyse av VRVs balanse	39
6.2.3 Analyse av VRMs balanse	40
6.2.4 Analyse av VRNs balanse	40
6.3 Spesielt om merverdiavgift	40
6.4 Vurdering	42

7 Alternative måter å organisere anleggsdriften

7.1 Kombinasjonsløsning	46
7.2 Avvikling av anleggsvirksomheten i NVE	47
7.3 Videreføre ordningen med resultatenhetene	48
7.3.1 Konklusjon	49
7.4 Mulige personalmessige konsekvenser	50

VEDLEGG

- 1 Referat fra befaring og møte med VRM og VRV
- 2 Brev fra NOE til NVE av 29.04.1993
- 3 Brev fra NOE til NVE av 13.09.1993
- 4 Brev fra NOE til NVE av 28.02.1994
- 5 Instruks for resultatenhetene av
- 6 Sammenstilling av regnskapene for 1994 og 1995 for alle resultatenhetene

1 Gruppens mandat og arbeid

1.1 Gruppens mandat og arbeid

Anleggsvirksomheten i NVE ble med virkning fra 1. januar 1994 utskilt som egne resultatenheter. Ordningen skulle evalueres etter to år. Som første ledd i evalueringsprosessen har Asplan Viak AS for NVE foretatt en gjennomgang av resultatenhetene i prøveperioden. Nærings- og energidepartementet nedsatte en arbeidsgruppe som skulle vurdere resultatenhetene nærmere. Gruppen hadde sitt første møte 24. april 1996 og sitt siste møte 13. august 1996. Gruppen fikk følgende mandat:

Gruppen skal vurdere om det er hensiktsmessig å videreføre ordningen med resultatenheter for forbygningsvirksomhetens anleggsdrift i NVE etter utløpet av prøveperioden i 1996. For dette arbeidet skal gruppen blant annet legge til grunn rapporten fra Asplan Viak. Gruppen skal evaluere resultatene fra prøveperioden og komme med eventuelle forslag til forbedringer i opplegget for resultatenhetene. Gruppen skal også se på alternative måter å organisere forbygningsvirksomheten på og sammenligne dette med dagens organisering.

Ved vurderingene skal det legges vekt på kostnadseffektive løsninger og erfaringer fra prøveperioden, hensyn tatt til NVE's nåværende kompetanse innen forbygning og eksisterende beredskap for flom og andre naturskader. I alle alternativene skal det vurderes hvilke virkninger endringer i organiseringen vil få for de som i dag arbeider i anleggsvirksomheten i NVE med tanke på fleksible løsninger for de ansatte.

Gruppen skal levere en rapport som belyser disse spørsmålene og komme med anbefalinger om fremtidig organisasjon av anleggsvirksomheten i NVE. Rapporten skal være klar innen 01.07.1996. Det forutsettes at eventuelle endringer skal bli iverksatt fra 01.01.1997.

Arbeidsgruppen har hatt følgende medlemmer:

Jon D. Engebretsen (leder) Nærings- og energidepartementet
 Bjørn Aulie, Norges vassdrags- og energiverk
 Hallvard Berg, Norges vassdrags- og energiverk
 Anders Leine, Landbruksdepartementet
 Siw Anethe Rinker, Nærings- og energidepartementet
 Pål Remman (sekretær), Nærings- og energidepartementet

Gruppen har i alt hatt 8 møter. Faser i arbeidet har vært:

1. Gjennomgang av Asplan Viaks rapport og møte med Asplan 8. mai 1996.
2. Møte med arbeidstakerorganisasjonene 22. mai 1996
3. Besøk ved to av resultatenhetene 6.- og 7. juni 1996 (jf. Vedlegg 1)
4. Møte med Vegdirektoratet 27. juni 1996
5. Møte med Region Nord i NOE 4. juli 1996

1.2 Forkortelser og definisjoner

NVE: Norges vassdrags- og energiverk

NVE har 5 regionkontorer som administrativt sorterer under Vassdragsavdelingen (V), men som også innbefatter medarbeidere som faglig sorterer under Hydrologisk avdeling og Tilsyn- og beredskapsavdelingen.

Følgende forkortelser benyttes for regionkontorene:

VRØ: NVE, region øst (kontorsted Hamar)

VRS: NVE, region sør (kontorsted Tønsberg)

VRV: NVE, region vest (kontorsted Førde)

VRM: NVE, region Midt-Norge (kontorsted Trondheim)

VRN: NVE, region Nord-Norge (kontorsted Narvik)

Resultatenheter: Fra 1. januar 1994 ble anleggsvirksomheten ved regionkontorene organisert som resultatenheter. Modellen gikk ut på at Regionkontorene ble delt organisatorisk, i en forvaltningsdel og en resultatenhet for anleggsdriften.

REFSA: Regelverk for statens anskaffelsesvirksomhet mv.

2 Sammendrag og arbeidsgruppens konklusjoner

Gruppens flertall Engebretsen, Leine og Rinker mener at resultatenehetene med visse modifikasjoner bør opprettholdes ut fra at NVE fortsatt bør ha nødvendig vassdragsteknisk kompetanse.

Gruppens mindretall Aulie og Berg mener den vassdragstekniske kompetansen i NVE kan ivaretas også med en modell der omfanget av egen anleggsdrift reduseres, mens forvaltningen styrkes.

2.1 Sammendrag

Fra 1. januar 1994 ble anleggsdelen ved NVEs forbygningsvirksomhet organisert som resultatenheter. Modellen gikk ut på at regionkontorene ble delt organisatorisk, i en forvaltningsdel og en resultatenhet for anleggsdriften. Det ble opprettet en resultatenhet for fire av regionkontorene, VRØ, VRV, VRM og VRN.

Resultatenhetene blir ledet av en daglig leder. Overordnet denne, og ansvarlig både for resultatenhet og forvaltning er regionsjefen. Bakgrunnen for denne modellen var at den ble oppfattet å gi den mest effektive og økonomiske utnyttelse av personell og ressurser, gjennom god samordning og fleksibilitet.

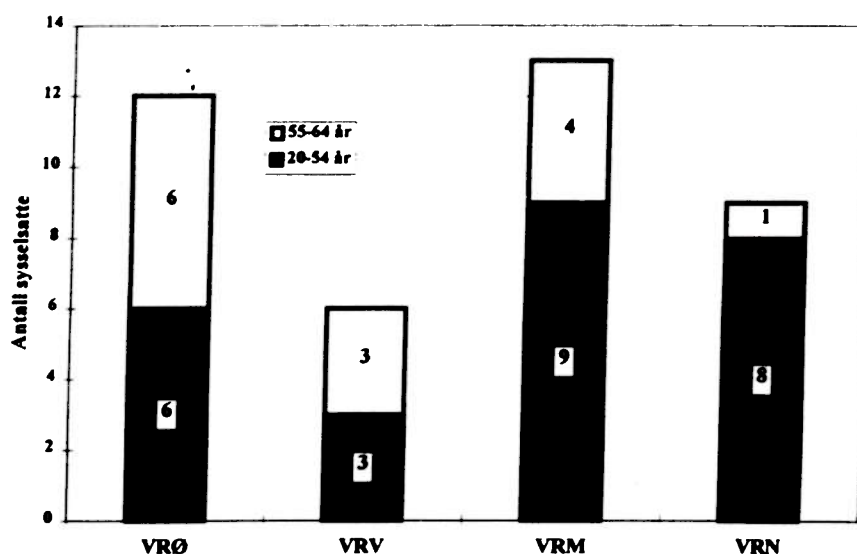
Ordningen skulle evalueres etter to år. Som første ledd i evalueringsprosessen foretok Asplan Viak AS for NVE en gjennomgang av resultatenehetene i prøveperioden. Nærings- og energidepartementet nedsatte en arbeidsgruppe som skulle vurdere resultatenehetene nærmere. Gruppen hadde sitt første møte 24. april 1996 og siste møte 13. august, i alt 8 møter.

I 1994 utgjorde omfanget av anleggsvirksomheten i alt 41,9 mill. kroner. Andelen tilskudd fra andre har gått sterkt ned de siste 10 år. Nedgangen har særlig sammenheng med kraftig nedgang i bidragene fra Landbruksdepartementet (LD). Spesielt i årene 1985-87 utgjorde bidrag fra LD en betydelig andel. Dette gjaldt samarbeidsprosjekter for tørrlegging for innvinning av dyrket mark og sikring av landbruksarealer mot skader som følge av flom eller isgang. Fra 1989 til 1994 har disponible midler knyttet til anleggsvirksomheten blitt redusert kraftig, nominelt med 36 prosent og reelt med 44 prosent. I 1995 ble det gitt en ekstraordinær bevilgning på 150 mill. kroner knyttet til flommen på Østlandet, som kunne benyttes for årene 1995, 1996 og 1997. Av dette ble det i 1995 brukt 30,2 mill. kroner.

Antall sysselsatte i anleggsvirksomheten har gått gradvis ned de siste 10 år fra 65 til 40 sysselsatte i 1996. Dette henger sammen med den reduserte aktiviteten for anleggsdriften. I tillegg er det tatt inn ca. 10 midlertidige lønnede maskinkjørere i VRØ, i forbindelse med etterarbeidene etter flommen på Østlandet i 1995. Av de fast ansatte er to inntatt som lærlinger. Antall sysselsatte i resultatenehetene i form av ansatte og korttidsengasjerte fordelt på alder over og under 55 år er vist i diagram 2.1.1. Aldersfordelingen for de ansatte ved resultatenehetene er

noe skjev. Dette henger sammen med at på grunn av stadig mindre aktivitet, har det vært få muligheter for å ta inn nye maskinkjørere.

Diagram 2.1.1 Antall sysselsatte ved resultatenhetene fordelt på region og alder pr. mai 1996.

Tilgangen på arbeidsoppdrag for resultatenheten i Region Øst (VRØ) har vært moderat. Hovedtendensen er et stagnerende marked fordi de fleste flomanlegg, erosjonssikringer etc. er gjennomført. Videre bidrar distriktsandelen til å dempe etterspørselen fra grunneier og kommuner. Markedsforholdene i Region Vest (VRV) har vært vanskelige i hele prøveperioden. Resultatenheten ble tilbudt et beskjedent volum av videreføringsanlegg, og det var lite å regne på av offentlige anbud fra NVEs forvaltning i overgangsfasen første kvartal 1994. Resultatenheten i region Midt-Norge (VRM) har hatt gode markedsforhold i hele prøveperioden. Ikke minst har enheten hatt god tilgang på eksterne oppdrag, med særlig tyngde på oppdrag for statens Vegvesen og for kraftselskap. Enheten har ikke hatt lediggangsproblemer noen av prøveårene. Resultatenheten i region Nord (VRN) har ikke hatt lediggangsproblemer i prøveperioden. Enheten har bare i beskjeden grad operert i det eksterne markedet. Region Sør (VRS) har ikke operert med egen resultatenhet, i motsetning til de øvrige 4 regioner.

Regionene disponerer i alt 62 maskiner hvor om lag halvparten av dette er gravemaskiner. I tillegg disponeres en del reserve- og delemaskiner.

Til grunn for forvaltningens kjøp av anleggstjenester ligger REFSA - forskrifter for kontrahering av bygg- og anleggsarbeider til staten. Regionkontorene har praktisert ordningen med kontrahering av anlegg på ulike måter. Det synes som om dette skyldes ulik tolkning av regelverket.

En positiv effekt av ordningen med resultatenheter synes å ha vært en bevisstgjøring av NVE-forvaltning som byggherre og forholdet til innkjøpsregelverket. Det er også en generell oppfatning at innføring av nytt økonomisystem og etablering av interne rutiner har ført til en endret holdning hva angår kostnader, effektivitet og oppfølging av anleggene.

Fordeling av prosjekter tildelt resultatenheter fra egen forvaltning basert på antall er gitt i tabell 2.1.1

Tabell 2.1.1 Fordeling av antall prosjekter fra egen forvaltning

Region	Videreføring		Anbud		Tilbud/forhandling		Totalt	
	Antall	%	Antall	%	Antall	%	Antall	%
VRV	5	25 %	11	55 %	4	20 %	20	100 %
VRM	5	17 %	15	50 %	10	33 %	30	100 %
VRN	21	57 %	14	38 %	2	5 %	37	100 %

Det synes som om VRM i større grad enn VRV og VRN har benyttet tildeling etter spesielle kriterier. VRØ har ikke nyttet anbud i full skala og er derfor ikke med i tabellen. Regionen har funnet det mer hensiktsmessig å innhente enhetspriser (både fra resultatenheter og private entreprenører) og mente at full anbudsprosess etter det opplegget NVE-sentralt fikk utarbeidet, krevde for mye ressurser. Det kan synes som om VRØ ikke har fulgt de retningslinjer som ble utarbeidet for anbud og har derfor ikke fått erfaring med det anbudssystemet som var forutsatt skulle gjennomføres i prøveperioden.

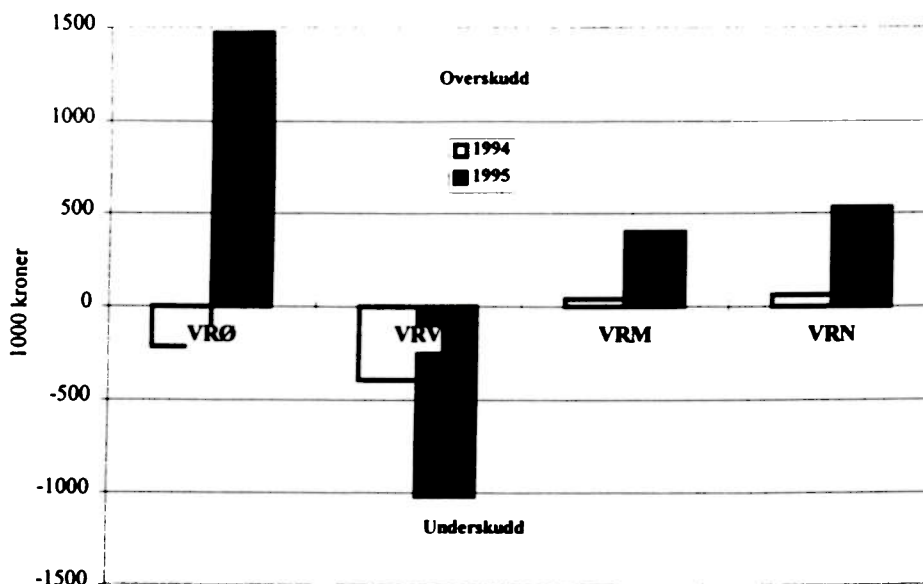
I forbindelse med innføringen av prøveperioden gjennomførte NVE sentralt, blant annet i samarbeid med Coopers & Lybrand, opplæringstiltak for resultatenheter innen innkjøps- og anbudsbehandling, regnskapsforståelse og praktisk gjennomføring samt behandling av begrenset momsregnskap. I tillegg ble det gjennomført et internt kurs om regnskap og rapportering. Mot slutten av 1994 ble dessuten revisjonsfirmaet Coopers & Lybrand engasjert til å foreta en gjennomgang av de interne rutinene og regnskapsrapporteringen ved resultatenheter. C & L konkluderte med at enhetene i 1994 hadde tilfredsstillende rutiner på de fleste områdene.

Resultatenheterne ble gitt en åpningsbalanse der anleggsmidler og bygninger ble overdratt og der fordelingen 40 % egenkapital og 60 % langsiktig gjeld ble lagt til grunn. Gjeldsrenten på langsiktig lånekapital ble fastsatt til rentesatsen på statens foliokonto med et tillegg på 2 prosentpoeng, dvs. 7,5 % primo 1994. Egenkapitalen skulle ikke renteberegnes. Det blir ikke betalt rente på kortsiktig gjeld til forvaltningen.

Diagram 2.1.2 viser resultatenheterens årsresultat for 1994 og 1995. Utviklingen har vært positiv for alle resultatenheterne bortsett fra VRV. Den økonomiske situasjonen for resultatenheterne er imidlertid svak. Resultatet til VRV må sees på bakgrunn av at resultatenheten i større grad enn de andre enhetene har måttet konkurrere om svært små anlegg.

Regnskapsanalysen viser at den økonomiske situasjonen for resultatenheterne er noe svak selv om tre av enhetene viser en positiv utvikling. Dette skyldes blant annet manglende fleksibilitet i ansettelsesforholdene, bruk av begrenset momsregnskap og ellers stor andel faste kostnader. Dersom enhetene hadde blitt belastet med kostnader knyttet til finansiering av kortsiktig gjeld, ville resultatet blitt enda svakere.

Diagram 2.1.2 Årsresultat for 1994 og 1995 for de ulike enhetene.

Resultatenheten i VRØ har hatt en positiv utvikling i prøveperioden med en økt omsetning på ca. 40 % og en tilnærmet 8-dobling av årsresultatet. Dette må imidlertid ses på bakgrunn av at enheten fikk endrede rammebetingelser i 2. halvår som følge av flommen på Østlandet. VRØ-anlegg har hatt en relativ stor økning av kortsiktig gjeld hvor kapitalkostnadene ikke er belastet regnskapet. Ser vi dette i sammenheng med enhetens praktisering av anbudsreglementet (jf. kapittel 5), er det mye som tyder på at uten endrede rammebetingelser i 2. halvår 1995, ville enheten trolig ikke oppnådd et positivt resultat i 1995.

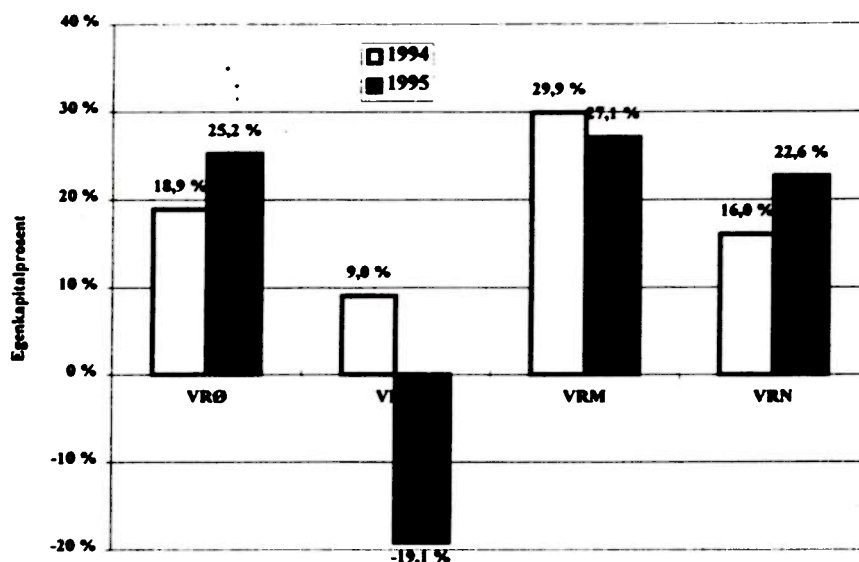
Resultatenheten i VRV har gjennom hele prøveperioden hatt en negativ drifts-utvikling. Dette skyldes blant annet store kostnader knyttet til lediggang og ulempen ved føring av begrenset momsregnskap og at resultatenheten har vært utsatt for større konkurranse enn de andre resultatenhetene. Dette fordi forvaltningen har lagt ut mindre prosjekter på anbud. Dersom enheten hadde blitt belastet med kapitalkostnader knyttet til kortsiktige gjeld, ville årsresultatet blitt ytterligere svekket. På denne bakgrunn kan vi konkludere med at dersom enheten ikke hadde hatt mulighet for tilførsel av likviditet fra forvaltningen, ville VRV-anlegg vært insolvent og enheten ville vært nødt til å avvikle.

Resultatenheten i VRM viser en positiv utvikling både med hensyn til økt omsetning, tilnærmet en 9-dobling av årsresultatet samt god økning i mengden av eksterne oppdrag i løpet av prøveperioden. VRM har tilpasset seg den nye konkurransesituasjonen tilfredsstillende. Resultatenheten kan imidlertid ikke sies å ha en solid finansieringsstruktur. Dersom enheten hadde blitt belastet med kapitalkostnader knyttet til kortsiktig gjeld, ville det positive resultatet i 1995 blitt svakere.

Årsresultatet for resultatenheten i VRN har også vist en positiv utvikling fra 1994 til 1995. Dette skyldes økt omsetning og forbedrede marginer.

Diagram 2.1.3 viser utviklingen i egenkapitalprosenten for de ulike resultatenhetene pr 31.12. 1994 og 1995.

Diagram 2.1.3 Egenkapitalprosent pr. 31.12.1994 og 31.12.1995 for de ulike resultatenhetene

Som det går fram av figuren har egenkapitalprosenten økt fra 31.12.94 til 31.12.95 for resultatenhetene VRØ og VRN, mens egenkapitalprosenten for VRM har gått noe ned. For VRV er egenkapitalen tapt. Ved fastsetting av åpningsbalansen pr. 1.1.1994 ble resultatenhetenes anleggsmidler og bygninger fordelt på henholdsvis 40 % egenkapital og 60 % lånekapital. Ved fastsetting av åpningsbalansen ble det ikke gitt omløpsmidler som startkapital.

De grunnleggende prinsipper for statlige forvaltningsorgan er bruttoføring og kontantprinsipp. I utgangspunktet hadde NVE liten kompetanse på føring av regnskap etter regnskapsprinsippet. Dette mener gruppen har bedret seg noe etterhvert gjennom bruk av eget regnskapssystem, kurs, rådgivning fra revisor samt erfaring.

Oppfølging av resultatenhetene mener gruppen burde ha vært bedre, tilsvarende gjelder oppfølging av innkjøps- og anbudspraksis.

2.2 Arbeidsgruppens konklusjoner

Gruppens mandat har vært å vurdere om det er hensiktsmessig å videreføre ordningen med resultatenheter for forbygningsvirksomhetens anleggsdrift etter utløpet av prøveperioden og komme med eventuelle forbedringer i opplegget for resultatenhetene. Gruppen har også sett på mulige alternative måter å organisere forbygningsvirksomheten på.

Grunnlaget for å organisere anleggsdriften som resultatenheter for en prøveperiode på 2 år, var at de reelle kostnadene ved virksomheten skulle synliggjøres og at man skulle skille mellom forvaltning og konkurranseutsatt næringsvirksomhet. Videre skulle overgangen til resultatenheter være et incitament til å

effektivisere virksomheten, samtidig som man skulle beholde de fordeler forvaltningen oppnår ved å ha egen anleggsdrift.

Arbeidsgruppen har vurdert prøveperioden for resultatene ut fra de vurderinger som er gitt i Asplan Viak AS sin rapport "Evaluering av ordningen med resultatheter for anleggsdriften i NVE", møte med fagforeningene, møte med tre regionkontorer og ut fra informasjon NVE har skaffet til veie, blant annet uttalelser fra regionkontorene.

Til grunn for drøftingen har vi særlig vektlagt betydningen av vassdragsteknisk kompetanse, men samtidig forsøkt å ha et kritisk øye til en organisering som kan innebære unødvendige kostnader eller dårlig effektivitet. Regionkontorenes vassdragstekniske kompetanse består både av ingeniørenes teoretiske kunnskaper kombinert med praktisk erfaring fra gjennomføring av anleggsarbeider i vassdrag og maskinkjørernes praktiske erfaring ved arbeider i vassdrag. I rapporten har gruppen fokusert på maskinkjørernes vassdragstekniske kompetanse og vurdert om den er nødvendig for å opprettholde tilstrekkelig vassdragsteknisk kompetanse i NVE. Gruppen har dessuten fokusert på de beredskapsmessige sidene i tilknytning til den vassdragstekniske kompetansen.

Gruppen har vurdert følgende alternative måter å organisere forbygningsvirksomheten på:

- Gå tilbake til den gamle ordningen
- Nedlegge resultathetene, men opprettholde en del av maskinparken (kombinasjonsløsningen)
- Full avvikling av anleggsdriften
- Beholde dagens resultatheter med visse modifikasjoner

Gruppen har sett på muligheten for å gå tilbake til organiseringen slik den var før prøveperioden for resultatene. Dette mener gruppen ikke er noe reelt alternativ. Det har vært en forutsetning at man skulle komme frem til en løsning som innebærer at det til en viss grad skilles mellom myndighetsutøvelse, forvaltning og konkurranseutsatt virksomhet. Gruppen støtter derfor Asplan Viaks konklusjon som går på at en tilbakeførsel til gammel ordning vil innebære et tilbakeskritt og ikke være i tråd med den generelle trenden for statlig virksomhet.

Asplan Viak foreslår et alternativ som *kombinerer en opprettholdelse av vassdragsteknisk kompetanse ved regionkontorene og en behovstilpasning av anleggskapasiteten (kombinasjonsløsningen)*. Denne løsningen innebærer en avvikling av resultathetene, men at det åpnes for at ansatte tilbakeføres til forvaltningen og at man opprettholder en viss størrelse på antall maskinkjørere og maskinparken. Fordelen med kombinasjonsløsningen kan være at man i noen grad opprettholder den vassdragstekniske kompetansen ved regionkontorene.

Gruppens flertall Engebretsen, Leine og Rinker mener ulempen ved kombinasjonsløsningen er at man, som etter den gamle ordningen, får en sammenblanding av forvaltning og konkurranseutsatt næringsdrift. Gruppens flertall mener det er stor usikkerhet knyttet til hvordan den vassdragstekniske kompetansen vil utvikle seg i NVE hvis anleggsvirksomheten blir trappet ned. Virkninger av

kombinasjonsløsningen er for lite kartlagt til at *gruppens flertall* kan anbefale en slik løsning.

Gruppens mindretall Aulie og Berg ser det som mulig å utvikle kombinasjonsløsningen videre på en måte som ivaretar både hensynet til å opprettholde den vassdragstekniske kompetansen i NVE, beredskapshensyn og hensynet til kostnads- og effektivitetsoppfølging. Hvilken bemanning og maskinpark som er nødvendig ved en slik løsning må vurderes nærmere, blant annet i forhold til at tilbakemeldinger fra det utførende ledd ivaretas på en tilfredsstillende måte.

Et alternativ er at NVE *avvikler virksomheten i resultatenheterne og anleggsdriften*, med salg av maskiner osv. Forvaltningen opprettholdes og baserer seg på kjøp av tjenester fra private entreprenører. Kjøp av tjenester fra private entreprenører gjøres også for en stor del i dag, i alle fall for den delen av arbeidet som gjelder masseuttak og transport. Fordelen ved et slikt alternativ er at regionene får større fleksibilitet ved å sette i gang anlegg. Den rollekonflikten som har vært mellom resultatenheterne og forvaltningen blir også fjernet.

Gruppen mener at ved å fjerne resultatenhets maskinpark og den erfaring og innsikt som maskinførerne innehar, kan NVE miste en viktig forutsetning for å opprettholde den vassdragstekniske kompetansen. Masseplassering og forflytning i elv er dessuten vanskelig å kjøpe i det private markedet. *Gruppen* mener det kan bli ressurskrevende for forvaltningen å kvalitetssikre arbeid som utføres under vann. En kan i prinsippet også tenke seg at den prisdempende effekten resultatenheterne i dag har forsvinner og at man derfor ender med en dårligere økonomisk modell på grunn av risikoen for private monopoler. NVE kan også få redusert kunnskap omkring relevante kostnadsfaktorer når man får større avstand mellom planleggende og utøvende virksomhet. *Gruppen* mener det kan være vanskelig å oppnå samme tilbakemelding fra private entreprenører som fra egne maskinkjørere når det gjelder vassdragstekniske spørsmål. På denne bakgrunn mener *gruppen* at NVEs vassdragstekniske kompetanse kan minske over tid ved en nedleggelse av egen anleggsdrift. *Gruppen* anbefaler derfor ikke et slikt alternativ.

Det alternativet som gruppens flertall Engebretsen, Leine og Rinker anbefaler er en videreføring av dagens resultatenheter med visse modifikasjoner. Flertallet legger stor vekt på at ordningen med resultatenheter har betydd at den vassdragstekniske kompetansen har blitt holdt i hevd av staten. Det er store offentlige og allmenne interesser knyttet til flom og erosjonssikring av vassdragene og til beredskap i krisesituasjoner. Det er nødvendig at NVE har tilstrekkelig kompetanse for vurdering av inngrep i vassdrag og for aktiv deltagelse i krisesituasjoner. Til slike oppdrag kreves både rutinerne maskinførere og ingeniører i forvaltningen som kombinerer teoretiske kunnskaper med erfaring fra gjennomføring av anleggsarbeider i vassdrag. En overføring av anleggsdriften til private kan gjøre det vanskeligere å ivareta disse interessene, mener *gruppens flertall*. Det kan i denne sammenhengen vises til nytten av NVEs vassdragstekniske kompetanse som kom fram under storflommen på Østlandet i 1995.

Hvis ordningen med resultatenhetene blir videreført, slutter *gruppens mindretall Aulie og Berg* seg til anbefalingen om å gjøre modifikasjoner i ordningen med resultatenheter. Dette er vurdert i det følgende.

Slik anleggsvirksomheten tidligere var organisert var det vanskelig å vurdere hvor effektivt den var drevet. Gjennom innføring av resultatenhetene har dette blitt endret. Gruppen har gjennom de regnskapene som nå er satt opp for resultatenhetene, hatt muligheter for å vurdere utviklingen. Gruppen har også fått indikasjoner på at kostnadsbevisstheten ved anleggsdriften har økt gjennom at det har blitt stilt større krav til planer, anbudsdokumenter og kostnadsoppfølging. Forvaltningen har også blitt mer profesjonelle på kjøp av tjenester, på kontroll når anlegget er ferdig og når det utføres.

I prøveperioden har regnskapene for resultatenhetene vist noe begrenset lønnsomhet selv om de for tre av enhetene har vist en positiv utvikling.

Gjennom anbudssystemet har flere regionkontorer erfart at resultatenhetene har vært et kostnadsdempende element ved forbygging i vassdrag. Uten egen forbygningsvirksomhet vil kostnadene ved forbygningsprosjekter kunne øke. Det er stor sannsynlighet for at enkelte entreprenører vil kunne ta vesentlig høyere pris enn de gjør i dag dersom de slipper å konkurrere med NVEs anleggsdrift.

Dagens resultatenheter har kunnet påta seg oppgaver innenfor annen vassdrags-teknisk anleggsvirksomhet. Dette har betydd at resultatenhetene har kunnet oppnå større grad av fleksibilitet overfor variasjoner i ordretilgang fra staten. Regionene har imidlertid utnyttet denne muligheten noe forskjellig. Særlig har region Midt-Norge hatt en relativ stor andel eksterne oppdrag.

Selv om ordningen med resultatenheter har vært et incitament til å effektivisere virksomheten, har resultatenhetene samlet sett ikke hatt muligheter for å endre bemanningen i prøveperioden. Gruppen mener det kan være vanskelig å opprettholde den vassdragstekniske kompetansen innen NVE hvis det ikke lempes noe på ordningen når det gjelder nytilsettinger ved naturlig avgang, selv om noen regioner fortsatt synes overbemannet i forhold til oppdragene som har blitt utført i prøveperioden.

Særlig har det vært relativt lite å gjøre for resultatenheten i region Vest blant annet fordi resultatenheten har tapt i konkurranse ved anbud. Dette har ført til at resultatenheten har gått med et betydelig underskudd i 1995.

Gruppen mener at for å gi et noenlunde riktig bilde av kostnader og resultater i forhold til de private entreprenører, bør resultatenhetene fortsette med å beregne avskrivninger og renter.

Resultatenhetene må fortsatt ha et budsjett- og regnskapsmessig skille overfor NVE-sentralt. Dette mener gruppen også er en av grunnpilarene i resultatenheten, men at det må ses nærmere på flere forhold når det gjelder regnskapssystemet hvis ordningen blir videreført. Dette er:

- Bruken av NVE forvaltning som bank og belastning av kapitalkostnader for resultatenhetene

- Prinsippene for renteberegning av gjeld og kontantbeholdning
- Føring og fordeling av kostnader under post 30
- Prinsippene for finansiering av investeringer
- Prinsippene for behandling av inntekter ved salg av aktiva
- Vurdering av om man skal nedskrive noe av den langsiktige gjelden for de resultatenhetene som har gått dårlig i prøveperioden, herunder om det er satt for stränge krav til egenkapitalen når man også trekker inn kortsiktig gjeld

Gruppen anbefaler at det nedsettes en arbeidsgruppe som blant annet skal vurdere disse spørsmål med medlemmer fra departementet og NVE.

Gruppen mener at ordningen fra 1. januar 1997 bør ha et såpass godt økonomisk fundament at den kan fortsette over en del år. Hyppige omorganiseringer er trettende og ressurskrevende for organisasjonen.

Gruppen mener at hvis resultatenhetene blir videreført, må anbudsordningen kunne være mer fleksibel slik at sysselsettingen sikres bedre. Gruppen har i denne forbindelse vurdert anbudsordningen for Vegvesenets resultatenhet (Produksjonsavdelingen). Selv om Produksjonsavdelingen i Vegvesenet ikke konkurrerer med eksterne entreprenører om oppdrag, må den ha levert en skikkelig utarbeidet kalkyle over oppdrag før det blir tildelt. Vegvesenets Produksjonsavdeling har således ikke et anbudssystem slik resultatenhetene til NVE har, til tross for at Vegvesenets Produksjonsavdeling ofte vil ha langt større prosjekter enn resultatenhetene til NVE. Vegvesenets anbudssystem vil i større grad sikre sysselsettingen, men det kan være vanskelig å konkurrere i et eksternt marked hvis man ikke i noen grad praktiserer et anbudssystem også for egen virksomhet.

Gruppen mener at kravet til når prosjekter skal settes ut på anbud synes noe streng for resultatenhetene. NVEs fortolkning av REFSA er at hvis ikke andre spesielle forhold foreligger, så skal prosjekter med verdi over kr 150 000 legges ut på anbud. Flere av regionkontorene har påpekt at det er for ressurskrevende å utlyse fullt anbud for prosjekter som ligger under en halv million kroner. Gruppen mener at grensen for når det er nødvendig å sette et prosjekt ut på anbud bør heves til eksempelvis kr 500 000 og prosjekter under dette kan enten tildeles direkte eller gjennom begrenset anbud/forhandling. For at resultatenheten skal få oppdraget, må de imidlertid ha levert en skikkelig utarbeidet kalkyle over oppdraget.

Gruppen mener at resultatenhetene må få full momskompensasjon fra forvaltningen for ulempen med begrenset momsregnskap. Ordningen med begrenset momsregnskap er NVE imidlertid lovbestemt til å følge.

Gruppen mener at resultatenhetene må ha noe større frihet til å tilpasse bemanningen, innenfor visse rammer. Det kunne for eksempel settes en øvre og en nedre ramme. En nedre ramme vil være viktig ut fra å markere at forbygningsarbeider på et visst nivå vil fortsette i årene framover. Fleksibel bemanning i staten må sees i forhold til tjenestemannsloven. Har personer vært ansatt over en viss tid, har de opparbeidet rettigheter vedrørende fortrinnsrett og ventelønn.

Gruppen mener at resultatenheten må være forsiktige med å binde seg opp med for stor fast bemanning.

Gruppen mener at ordningen med at resultatenheten er underlagt regionsjefen bør fortsette. Dette er helt naturlig ut fra den tilknytning den har mot den øvrige del av regionkontoret.

Gruppen mener at resultatenhetene fortsatt bør begrense sin aktivitet til vassdragsrelaterte arbeider.

Gruppen mener at resultatenhetene må ha en klarere definert ansvarsforankring mot den øvrige del av NVEs organisasjon. I denne forbindelse bør det forefinnes kun ett sett av retningslinjer (instruks), hvor det fremgår klart hvor i organisasjonen de forskjellige arbeidsoppgavene følges opp.

I NVEs videre arbeid med resultatenhetene, mener gruppen det er nødvendig å øke forståelsen av å bruke regnskapstallene som en viktig informasjonskilde i styringen av enhetene.

Det har tidligere ligget innenfor modellen for resultatenheter at denne kan utvikles mot full overgang til bruk av private entreprenører slik det er gjort i Region Sør, dersom det viser seg naturlig eller formålstjenlig. Anleggsledelse og maskinførere i resultatenhetene bør da i sin helhet overføres til forvaltningen på regionkontorene. Maskinførerne må i en overgangsperiode da ha enkelte tilsynsoppgaver. Forvaltningen i Region Vest ønsker å avvikle resultatenhetene og la private entreprenører overta. VRV må ha en størrelse på virksomheten som forsvaret en egen resultatenhet med egen leder. Hvis resultatenhetene blir så små som det ligger an til i VRV, fra 6 til 4 personer, bør det lages en særordning for disse. Gruppen anbefaler imidlertid at resultatenheten i Region Vest bør få anledning til å prøve seg videre under samme rammebetingelser som de andre resultatenhetene. Dette under forutsetning av at resultatenheten klarer å drive lønnsomt over tid.

Region Øst synes å ha for mange ansatte i forhold til arbeidsoppdragene i første del av prøveperioden. Region Øst støtter også et syn om gradvis avvikling av egen anleggsdrift og mener at regionen i fremtiden bør basere vassdragsteknisk anleggsvirksomhet på kjøp av tjenester fra lokale entreprenører. En slik ordning mener Region Øst vil skape større fleksibilitet. Ved skolering og avtaleinngåelse vil regionens lokale entreprenører dermed kunne inngå i et framtidig beredskapskorps til bruk i ulike krisesituasjoner. Gruppen er noe i tvil om den samarbeidsmodell som skisseres med lokale entreprenører, vil fungere effektivt i praksis. Lokale entreprenørene vil kunne stå i en monopolsituasjon i forhold til NVE og dermed prise forbygningsarbeider høyere særlig ved en mer presset situasjon i anleggsmarkedet.

Gruppen mener derfor at anleggsvirksomheten i Øst ikke bør avvikles, selv om det kan være behov for en noe lavere bemanning over tid etter at oppryddingen etter flommen er fullført. Den vassdragstekniske kompetanse som resultatenhetene satt inne med viste seg også nyttig under flommen på Østlandet.

Gruppen mener at en nedbemanning i Region Øst må skje ved naturlig avgang.

Gruppen mener det er nødvendig å evaluere rammebetingelsene for resultatene nærmere, eksempelvis innen 5 år hvis dagens ordning blir videreført.

3 Etablering av resultatenheter for anleggs- virksomheten

3.1 Historikk

3.1.1 Utredningen fra Habberstad

I februar 1989 ble det oppnevnt en arbeidsgruppe som skulle vurdere NVEs framtidige oppgaver, organisasjon og bemanning. Arbeidsgruppens rapport ble lagt til grunn for omorganiseringen av NVE pr. 1.1.91. Arbeidsgruppen foreslo i sin rapport at en uavhengig institusjon skulle vurdere forbygningsvirksomheten før en tok endelig standpunkt til denne delen av NVEs virksomhet.

Konsulentfirmaet Habberstad fikk i november 1991 oppdraget, med spesiell vekt på å sammenligne kostnadene ved egendrift kontra bruk av private entreprenører. Ut fra et begrenset datagrunnlag konkluderte Habberstad med at det var en "underliggende tendens mot at egendrift er dyrere enn kjøp av tjenester fra private".

3.1.2 Rapport fra departementets arbeidsgruppe

Daværende Olje- og energidepartementet nedsatte i desember 1992 en arbeidsgruppe som skulle vurdere organiseringen av NVEs forbygningsvirksomhet. I arbeidsgruppen satt representanter fra Nærings- og energidepartementet, Norges vassdrags- og energiverk, Finansdepartementet og Landbruksdepartementet.

Arbeidsgruppen, som avla sin rapport februar 1993, anbefalte at anleggsdriften ved alle regionkontorene ble skilt ut som egne resultatenheter med eget resultatansvar fra 1.1.1994 som en 2-årig prøveordning.

Arbeidsgruppen mente at slik forbygningsvirksomheten ble drevet, var det en kombinasjon av forvaltning, monopoltjeneste og konkurranseutsatt virksomhet. Vassdragsavdelingens forvaltningsoppgaver for forbygningsvirksomheten består både av lovpålagte oppgaver og å ta vare på ulike offentlige interesser i eller i tilknytning til vassdrag, så som å føre tilsyn, vurdere søknader om tiltak eller inngrep i vassdrag, bevilge midler til tiltak og kontrollere at midlene nyttes etter forutsetningene. NVE har et tilnærmet monopol på å planlegge de tiltakene som skal settes i gang og har som regel byggherrefunksjonen. Anleggsvirksomheten til NVE er en konkurranseutsatt næringsvirksomhet der private entreprenører kan tilby samme eller nær beslektede tjenester.

I NOU 1989:5 "En bedre organisert stat" utredet et utvalg under ledelse av daværende finansråd Tormod Hermansen mulighetene for en bedre organisering av statlig virksomhet. Hermansen-utvalget frarår at forvaltningsoppgaver, monopoler og konkurranseutsatt virksomhet kombineres innenfor samme organisatoriske enhet. Særlig frarås en kombinasjon av forvaltning og konkurranseutsatt næringsvirksomhet i og med at den statlige virksomheten da både er kontrollør og premissgiver samtidig som den konkurrerer med private bedrifter.

Gruppen mente at med den organiseringen og det regnskapssystem som anleggsvirksomheten i NVE hadde, var det vanskelig å vurdere hvor effektivt denne drives i forhold til om private skulle overta. Disse forhold gjorde det er vanskelig å identifisere kostnadsforskjeller mellom egendrift og privat anleggsdrift.

Gruppen la videre vekt på at NVE må ha en høy vassdragsteknisk kompetanse for å kunne utøve de forvaltningsmessige oppgaver de er tillagt. På denne bakgrunn mente gruppen at planleggings- og byggherrefunksjonen fortsatt burde være tilknyttet regionkontorene, og uten at planleggingen blir organisatorisk atskilt fra den øvrige forvaltningsvirksomhet.

Gruppen la vekt på at det bør være et skille mellom forvaltning og konkurranseutsatt virksomhet, men at en ikke trenger å stille krav til full organisatorisk atskillelse, men kan nøye seg med budsjett- og regnskapsmessig atskillelse internt i institusjonen.

Gruppen anbefalte på denne bakgrunn å etablere separate resultatenheter med separat resultatansvar for anleggsdriften. Slike enheter kan ha desentralisert resultatansvar internt i organisasjonen med binding mot regionkontorene.

Gruppen gikk på denne bakgrunn inn for at anleggsdriften ved alle regionkontorene som en 2-årig prøveordning ble skilt ut som egne resultatenheter med eget resultatansvar fra 1.1.94. Det skulle arbeides videre med et budsjett-opplegg og regnskapssystem for resultatenhetene fram til 1.1.94. Enhetene sto også fritt til å konkurrere med annen virksomheten innen vassdragsteknisk sektor, dersom forbygningsarbeider i offentlig regi ikke ga full beskjeftigelse.

Gruppen la også vekt på at det måtte fastsettes klare inntektskrav til resultatenhetene. Dette innebar at dersom inntektskravet ikke ble nådd, og det heller ikke var opparbeidet tilstrekkelig overskudd fra tidligere år, måtte enhetene foreta nødvendige tilpasninger på utgiftsiden. Dette innebar også tilpasning i bemanning og maskinpark. Det lå innenfor modellen for resultatenheter at denne kunne utvikles mot full overgang til bruk av private entreprenører dersom det viser seg naturlig og ønskelig. Anleggsledelsen i resultatenhetene overføres da i sin helhet til forvaltningsenheten på regionkontoret, som da må økes noe.

Arbeidsgruppen beskrev ellers flere momenter som burde vurderes i forbindelse med etablering av resultatenheter.

3.2 Organisasjonsmodell og rammebetingelser

3.2.1 Instruksbrev til NVE

I departementets brev til NVE av 29.4.93 (jf. vedlegg 2) ble Regjeringens beslutning om at anleggsdelen av NVEs forbygningsvirksomhet skulle omgjøres til resultatenheter meddelt NVE. Beslutningen var i samsvar med arbeidsgruppens rapport av 19.2.93.

Departementet skriver videre i brevet at omgjøringen til resultatenheter vil innebære en nærmere vurdering av den budsjettmessige fordelingen mellom resultatenhetene og den øvrige delen av NVEs forbygningsvirksomhet. Videre stod det at

det måtte etableres et regnskapssystem for resultatenhetene, og det måtte fastsettes nærmere retningslinjer for anbudsbehandling. Ansvarsforhold for resultatenhetene i forhold til den øvrige del av regionkontorene og NVE måtte også avklares.

Departementet skriver at det ikke foreligger noen helhetlig beskrivelse av hvordan en slik resultatenhet skal organiseres, men at det i arbeidsgruppens rapport er beskrevet en del momenter som bør vurderes i forbindelse med etableringen av slike enheter.

NVE ble på bakgrunn av dette bedt om å sette i gang de nødvendige arbeider i forbindelse med omgjøringen. Forbygningsvirksomhetens anleggsdrift var forutsatt omgjort til resultatenheter med virkning fra 1.1.94, foreløpig for en prøveperiode på 2 år.

3.2.2 NVEs arbeid med etablering av resultatenhetene

På bakgrunn av departementets brev ble det etablert et prosjekt i NVE, med en styringsgruppe, en prosjektgruppe og tre arbeidsgrupper, for henholdsvis organisering av resultatenhetene, organisering av forvaltningsdelen ved regionkontorene og regnskap og økonomi.

Arbeidsgruppens forslag ble behandlet i prosjektgruppen før de gikk til styringsgruppen til diskusjon og vurdering.

3.2.3 Organisasjonsmodell

I brev fra NOE til NVE av 13.9.93 (jf. vedlegg 3) fikk NVE støtte for sitt forslag til organisasjonsmodell for resultatenhetene i prøveperioden. Modellen gikk ut på at regionkontorene ble delt organisatorisk i en forvaltningsdel og en resultatenhet for anleggsdriften. Det skulle opprettes en resultatenhet for hvert av regionkontorene VRØ, VRV, VRM og VRN.

Resultatenhetene skulle ledes av en daglig leder. Overordnet denne, og ansvarlig både for resultatenhet og forvaltning, var regionsjefen. Bakgrunnen for denne modellen var at den ble oppfattet å gi den mest effektive og økonomiske utnyttelse av personell og ressurser, gjennom god samordning og fleksibilitet.

3.2.4 Rammebetingelser gitt av NOE

To sentrale brev ble sendt NVE fra NOE. Det første legger vekt på at forvaltning og anleggsdrift skal behandles som separate enheter, jf. vedlegg 3. Det vises videre til økonomi og innkjøpsregler som ble bedt tatt inn i instruks utarbeidet av NVE. Det slås fast at bemanningen ikke skal økes i prøveperioden i tillegg til at det gis en beskrivelse av markedsområdet for resultatenhetene (arbeider av vassdragsteknisk art) og mønnsproblematikken. Det redgjøres også for hvordan Region Sør skal behandles.

I det andre brevet gir NOE et direktiv på størrelsen på egenkapitaldelen, beregning av kalkulatoriske renteutgifter, rentesatsen "lånekapitalen" skal forrentes ut fra og muligheten for å belaste forvaltningsdelen for lønnsutgifter dersom

resultatenheten over et lengre tidsrom, av spesielle grunner ikke klarer og sysselsette hele bemanningen (jf. vedlegg 4).

Nærmere og mer detaljerte rammebetingelser skulle utarbeides av NVE, bla. ved egen instruks for resultatenhetene.

3.2.5 Interne rammebetingelser fastsatt av NVE

Det sentrale interne rammedokument er en egen instruks for resultatenhetene (godkjent av NOE). I tillegg ble det utarbeidet en del retningsgivende notater fra Vassdragsteknisk seksjon og Økonomiseksjonen i NVE.

På grunnlag av arbeidsgruppens rapport og tilråding, ble det kjøpt inn eget økonomisystem for resultatenhetene (økonomisystemet Cipak), med tilhørende anbuds-beregningsprogram (Mefcalc). Økonomisystemet var forutsatt å ivareta hensynet til å føre regnskapet etter bedriftsøkonomiske prinsipper, samt gi mulighet for kontantrapporter. Sistnevnte for å vise kontante bevegelser i forhold til post 30 Forbygningsarbeider i NVEs budsjett.

NVEs instruks (jf. vedlegg 5) beskriver bakgrunnen for ordningen, mål og oppgaver, organisering, økonomiforvaltning og innkjøp/anbudsbehandling.

Av viktige bestemmelser i instruksen nevnes følgende:

- På det eksterne markedet kan resultatenhetene, i tillegg til forbygningsarbeider, utføre andre vassdragsrelaterte arbeider.
- I situasjoner hvor det kan oppstå fare for liv, miljø eller eiendom kan resultatenhetene disponeres slik Vassdrags- og energidirektøren bestemmer.
- NVE har fire resultatenheter (ikke VRS).
- Daglig leder for resultatenheten er underlagt Regionsjefen.
- Maskiner knyttet til forbygningsvirksomheten i den enkelte region disponeres fra 1.1.94 av regionens resultatenhet.
- Resultatenhetene kan ikke øke bemanningen i prøveperioden.
- Budsjett og regnskap settes opp etter angitte frister, både etter kontant og regnskapsprinsippet.
- Gjeldsandel fastsettes til 60 pst med tilhørende kalkulatoriske avskrivninger og med en rentesats på 7,5 pst.
- Til avskrivninger benyttes saldoavskrivningsprinsippet, med årlig avskrivning ut fra eiendelenes inngangsverdi pr. 1.1.94.
- Inn og utbetalinger etter kontantprinsippet skal rapporteres månedlig til NVE sentralt, for bruk i NVEs regnskapsføring av post 30.
- Resultatenhetene utarbeider ordinære fakturaer for alle forbygningsoppdrag, også oppdrag for NVE forvaltning.

Gjennom andre notater fra Vassdragsteknisk seksjon og Økonomiseksjonen er det fastsatt en del andre rammebetingelser både av økonomisk og faglig art.

I notat fra Økonomiseksjonen datert 6.1.94 er det fastsatt detaljerte regler vedrørende budsjett, regnskap/kasse, anvisning/attestasjon, anbud/tilbud, innkjøp, lønnsutbetaling, reiseregninger, resultatenhetenes andel av utgifter til kontorhold, bruk av egen postgirokonto, oppgjør for anleggsarbeid fra forvaltning og bilagstyper til regnskapet.

I notat fra Vassdragsteknisk seksjon av 30.6.94 gis en nærmere presisering vedrørende eiendeler, renteberegning og avskrivninger.

I brev fra NVE til NOE av 12.1.94 redgjør NVE for sin forståelse av habilitetsspørsmålet, konkurranseform samt verdsetting av anleggsmaskiner, utstyr og brakker for den enkelte resultatenhet, som grunnlag for inngangsverdi pr. 1.1.94. I tillegg redegjøres det for grunnen til at verkstedet til VRV ikke overføres til resultatenheten.

3.2.6 En del andre forhold av betydning for resultatenhetene

Fram til 1982 var anleggsdriftens personell overenskomstlønnet.

Fra 1982 ble personellet å oppfatte som vanlige statstjenstemenn, underlagt statens lønnsregulativ. Personellet har således i dag lønn etter statens lønnsregulativ. I regulativlønnen ligger et fast B-tillegg (maskinkjørertillegg). For anleggsfolkene gjelder også en tilpasningsavtale til Vegvesenets avtale, som regulerer en rekke andre tillegg.

I forbindelse med ordningen med resultatenheter har NVE og arbeidstakerorganisasjonene avtalt en ordning med utbetaling av bonus ved eventuelt overskudd. Bonusen utgjør 1/3 av eventuelt årsoverskudd for den enkelte resultatenhet, oppad begrenset til 10 kr pr. arbeidet time for resultatenheten.

Revisjonsfirmaet Coopers & Lybrand gjennomførte våren 1995 en gjennomgang av økonomifunksjonen i NVE, etter oppdrag fra NOE.

NVE så nytten av å engasjere konsulentfirmaet til å gjennomføre en tilleggsutredning vedrørende regnskapsføringen i NVEs resultatenheter (jf. nærmere omtale i kapittel 6).

Det har vært en del uklarhet knyttet til momsinnberetning for resultatenhetene. Resultatenhetene beregner ikke merverdiavgift for arbeid for egen forvaltning. Ved eksterne arbeider beregnes derimot avgiften. Resultatenhetene skulle i henhold til dette føre et begrenset momsregnskap etter § 11-2 i lov om merverdiavgift. Det viste seg etter hvert at resultatenhetene praktiserte dette noe forskjellig, og noe av dette skyldtes av de var registrert i ulike fylker med ulik praktisering og håndtering av regelverket.

For å rette opp dette fikk Coopers & Lybrand et mindre tilleggsoppdrag knyttet til føring av begrenset moms-regnskap. Som følge av tilråding fra revisjonsfirmaet, tok NVE initiativet til en sentral momsregistrering for alle resultatenhetene. For å sikre felles forståelse av føringen av momsregnskap og innberetning, utarbeidet

Økonomiseksjonen nye retningslinjer vedrørende praktisering av momsreglene som ble oversendt enhetene.

3.3 Asplan Viak ASs evaluering av ordningen med resultatenheter for anleggsdriften

Som en del av evalueringen av anleggsdriften gav NVE Asplan Viak AS i oppdrag å evaluere ordningen med resultatenheter for anleggsdriften i NVE. Asplan la fram sin rapport i april 1996. Sentrale problemstillinger har vært:

- Hvordan har ordningen fungert i forhold til intensjonene?
- Hvordan oppfattes ordningen internt og av eksisterende aktører?
- Hvordan har resultatenhetene klart seg økonomisk?
- Bør NVE ha egen anleggsdrift?
- Hvordan kan en framtidige organisering av eventuell anleggsdrift tenkes?

Den metoden som er brukt for å komme fram til konklusjonene er dokumentgjennomgang, intervjuer med interne og eksterne aktører og regnskapsanalyse.

Asplan Viak kom fram til følgende hovedkonklusjoner:

- Det er klare problemer knyttet til rollefordelingen mellom forvaltning og resultatenhet.
- Det økonomiske skillet mellom forvaltning og resultatenheten er ikke gjennomført tilfredsstillende i prøveperioden.
- Flere resultatenheter sliter økonomisk.
- Det er lite samsvar mellom prøveordningens intensjoner og mål på den ene siden og rammebetingelsene på den annen side. Dette er en viktig forklaringsfaktor til punktene over.
- Vassdragsteknisk kompetanse er et spesialfelt i såvel planlegging som utførelse av vassdragsrelaterte arbeider. Denne kompetansen bør utnyttes i planlegging og prosjektgjennomføring også utenfor NVEs primære ansvarsområde.

Sett på denne bakgrunn foreslås to hovedalternativer. Det ene alternativet forutsetter at NVE avvikler dagens anleggsvirksomhet. Det andre alternativet fokuserer på de spesielle kvalifikasjoner som kreves for arbeide i vann og forutsetter at mannskap og maskiner for slike spesielle oppgaver tilbakeføres til forvaltningen. Begge løsninger forutsetter at resultatenhetene avvikles og at henholdsvis alt og størstedelen av anleggsarbeidet kjøpes i det private markedet. Forvaltningen forutsetter å videreutvikle sin kompetanse når det gjelder anleggsteknisk, tjenestekjøp og anleggsledelse.

3.4 Andre resultatenheter

3.4.1 Statens vegvesen

Statens vegvesen (Vegdirektoratet og Vegkontorene) praktiserer ikke konkurranse mellom egen produksjonsavdeling og eksterne byggherrer om oppdragene. Egen produksjonsavdeling får tildelt oppdrag administrativt.

I skriv fra Vegdirektoratet til Vegkontorene står det at “Eget produksjonsapparat skal utnyttes best mulig innenfor de rammer som blir trukket opp”. Videre står det at “For å kunne dokumentere konkurranseevne kreves at regiform velges slik at det gis grunnlag for å sammenligne kostnadene ved entreprisedrift med egenregi. Utbyggingsprosjekter samt drifts- og vedlikeholdsoppgaver må for sammenlignbare arbeider gjennomføres i ulike driftsformer for å gi grunnlag for dokumentasjon av konkurranseevnen.”

I skrevet står det også at det skal settes opp skriftlige avtaler for alle oppdrag som Produksjonsavdelingen skal utføre, og at dette blir av typen “produksjonsavtale”. Dette skal danne grunnlag for å vurdere konkurranseevnen i forhold til andre entreprenører. Skrevet tar videre for seg avgiftsproblematikken, ved at det bes om at det korrigeres for ulik avgiftsbelastning mellom regiformene.

Når det gjelder forholdet mellom egen produksjonsavdeling og privat virksomhet sies det fra Vegvesenet at “det vil aldri kunne bli fullstendig likhet i rammebetingelser mellom egen produksjon og privat virksomhet.”

Etter samtale med Ole Witsø, Vegdirektoratet (anlegg), i forbygningsgruppens møte 24.6.96 ble det gitt flere opplysninger om ordningen:

- Egen produksjonsavdeling deltar ikke i anbudskonkurransen. Produksjonsavdelingens konkurranseevne dokumenteres i ettertid.
- Dialog mellom “myndighetsavdelingene” Trafikkavdelingen, Utbyggingsavdelingen og Produksjonsavdelingen om oppdrag, dvs. administrativ avklaring.
- Tre forhold lå til grunn for at Vegvesenet fortsatte med egne produksjonsavdelinger; kompetanse, korrektiv i markedet og FoU. Som en underliggende faktor lå sannsynligvis også sysselsettingsaspektet.
- Over 50 pst av arbeidene skjer i egenregi. Dette varierer imidlertid mye mellom de enkelte vegkontor.
- Ca. 1000 personer er ansatt i produksjonsavdelingene. Ingen nytilsetninger framover.
- Økonomirapporteringen skjer gjennom tre rapporter pr. år.
- Regnskap for produksjonsavdelingene er basert på “teoretiske” masser.
- Det gis ikke kompensasjon for momsulempen.
- Bonuslønn benyttes ikke.
- Et mer konkurransebasert system vil bli vurdert framover, dvs. at produksjonsavdelingene vil måtte konkurrere om oppdrag. Hvilke oppdrag dette gjelder og hvorvidt de må konkurrere om alle oppdrag, er foreløpig på “idéstadiet”.

Ut fra ovennevnte utdrag fra mål- og plandokumenter, brev og retningslinjer fra overordnet myndighet (Vegdirektoratet) og praktisering av bestemmelsene ved vegkontorene (Hedmark og Oppland) synes ordningen å være som følger:

- Produksjonsavdelingene er vegkontorenes resultatenheter.
- Produksjonsavdelingene leverer, hvis de ønsker arbeidene, en kalkyle etter mottatt kalkylegrunnlag. De er således ikke med på selve anbuds-konkurransen.
- Kalkyle fra Produksjonsavdelingen vurderes av angjeldende myndighets-avdelinger.
- Tildeling av oppdrag til egen produksjonsavdeling skjer administrativt.
- Anbud det konkurreres om av private behandles i anbudsnemnd.
- Det stilles strenge krav til Produksjonsavdelingene når det gjelder synlig-gjøring av kostnader og resultat.
- Ulike rammebetingelser mellom private og Produksjonsavdelingene skal så langt det er mulig kompenseres.

3.4.2 Fylkesmannens landbruksavdeling: teknisk planlegging

I 1991 og 1992 ble det ved noen av Fylkesmennenes landbruksavdelinger (daværende fylkeslandbrukskontor) gjennomført en prøveordning med å skille ut *teknisk planlegging* som selvstendige enheter, såkalte resultatenheter. Prøveordningen ble evaluert pr. 01.07.92 og det resulterte i at ordningen ble gjort permanent for alle fylker fra 01.01.93, (jf. rundskriv M-106/92 datert 20.01.93.)

Enheten er organisatorisk underlagt Landbruksdirektøren, men med egen daglig leder. I utgangspunktet ble alle som arbeidet med teknisk planlegging overført til denne enheten. De ansatte på resultatenheten er fortsatt offentlige tjenestemenn med de rettigheter det medfører med hensyn på blant annet oppsigelse.

Enheten har særskilt budsjett og regnskap. Inntektene hentes fra en basisbevilgning fra Landbruksavdelingen som skal dekke det forvaltnings- og rådgivingsarbeid enheten gjør overfor avdelingen. I tillegg fastsettes årlig et inntjeningskrav som enheten må skaffe via oppdrag i markedet. Disse skal til sammen dekke alle lønns- og driftskostnader ved enheten. Det er anledning til å øke utgiftene mot tilsvarende merinntekter, mens manglende inntjening må dekkes over avdelingens driftsbudsjett.

Ordningen med resultatenheter planlegges evaluert i løpet av 1996 og det er derfor ikke mulig på dette tidspunkt å komme med endelige vurderinger av hvordan ordningen har fungert. Men det synes klart at erfaringene i noen fylker er gode, i andre mindre gode. Noen fylker ligger over inntjeningskravet og har stor tilgang på oppdrag, såvel rene planleggingsoppdrag som rådgivingsoppdrag. Årsaken til disse forskjellene er trolig svært sammensatt.

Foreløpige tilbakemeldinger fra fylkene tyder på at overgang til resultatenheter og pålagt inntektskrav har skjerpet effektiviteten og medført et mer bevisst kundeperspektiv. Det er videre pekt på at kompetansen som teknisk enhet innehar innen fagkombinasjonen agronomi/arkitektur/-ingeriørfag vil være umulig å

vedlikeholde uten selv å planlegge. Viktige stikkord i denne sammenheng er byggeskikk, kulturlandskap, dyrevern og miljøvern. Særlig viktig er kompetansen for å kvalitetssikre forvaltningsvedtak knyttet til investeringer innen bygdeutvikling, bl. a. foreta kritiske gjennomganger av kostnadsspørsmål. Uten nevnte kompetanse innen avdelingen ville trolig bemanningen på forvaltnings- og kontrollområde økes. Det er også pekt på at enheten fortsatt fungerer som en «nøytral» veileder/rådgiver uten kommersielle interesser.

4 Ressursbruk og markedsforhold i prøveperioden

4.1 Utviklingen i ressursbruken til anleggsdriften

Omfanget av forbygningsvirksomheten i NVE i det enkelte år avhenger av bevilgningene til disse formål over kap. 934 post 30 (ordinær forbygning) 31 (opprydding), 32 (sysselsettingstiltak), 33 (flomskader) og tilskudd fra andre. I 1995 ble det i tillegg gitt en ekstraordinær bevilgning på 150 mill. kroner i forbindelse med flommen på Østlandet. Bevilgningen er overførbar og kan derfor også benyttes for 1996 og 1997. Av bevilgningen ble det i 1995 brukt 30,23 mill. kroner. Postene er overførbare, slik at forbruket ikke samsvarer helt med bevilgningen i det enkelte år. Medgåtte anleggsutgifter på postene i årene 1985 -1995 samt tilskudd fra andre er vist i tabell 4.1.1.

Tabell 4.1.1 Forbrukte midler (anleggsutgifter) for årene 1985 - 1995. Nominelle kroner og sum 1995- prisenivå. Hele 1000 kr.

ÅR	POST 30	POST 31 (34)	POST 32	POST 33	TILSKUDD	SUM	SUM 1995-nivå
1985	35 796	296	720		21 614	58 423	88 934
1986	37 725	574	700		22 713	61 712	87 630
1987	33 738	343	700		23 976	58 757	76 729
1988	32 972	391	700		19 579	53 642	65 663
1989	53 164	450	700		10 976	65 245	76 379
1990	40 439	350	700		10 864	52 353	58 874
1991	39 069	103	700		11 401	51 273	55 755
1992	38701	414	10 415		12 496	62 026	65 904
1993	49 620	1 180	-		6 320	57 120	59 334
1994	31 450	1 150	-		9 300	41 900	42 924
1995	37 340	2 310	-	30 230	8 900	78 790	78 790

I 1994 utgjorde anleggsvirksomheten i alt 41,9 mill. kroner. Andelen tilskudd fra andre har gått sterkt ned de siste 10 år. Ser vi nærmere på fordelingen av tilskudd fra bidragsyttere, viser denne at nedgangen særlig har sammenheng med kraftig nedgang i bidragene fra Landbruksdepartementet (LD). Spesielt i årene 1985-87 utgjorde bidrag fra LD en betydelig andel. Dette gjelder samarbeidsprosjekter for tørrelegging for innvinning av dyrket mark og sikring av landbruksarealer mot skader som følge av flom eller isgang. Fra 1989 til 1994 har anleggsvirksomheten blitt redusert kraftig, nominelt med 36 prosent og reelt med 44 prosent.

4.2 Sysselsetting

Forbygningsarbeidene som gjennomføres i regi av NVE sysselsetter dels egne ansatte, dels innleide entreprenører.

Utviklingen i antall sysselsatte fra 1985-1996 er vist i tabell 4.2.1. Tabellen omfatter faste formenn/maskinkjørere og lærlinger. I tillegg kommer de sysselsatte som går med til oppfølging fra anleggs- ingeniører og til støttefunksjoner på kontoret.

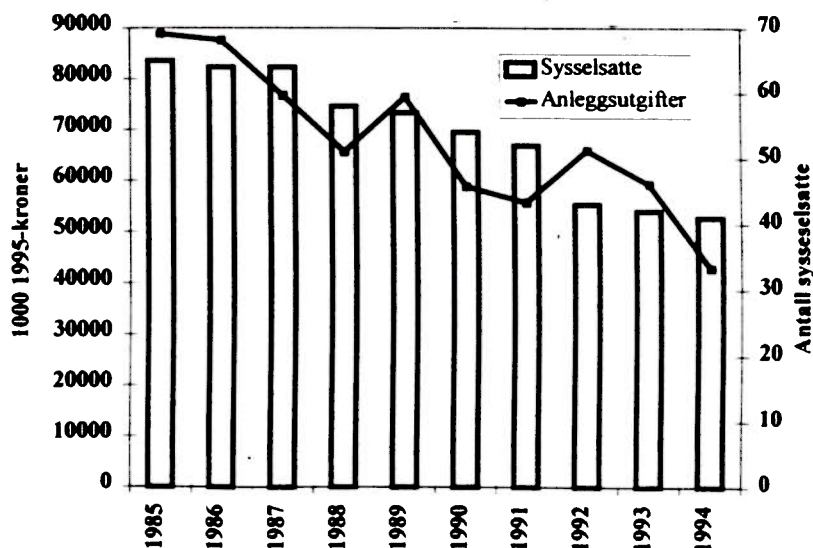
Tabell. 4.2.1 Antall sysselsatte i anleggsdriften 1985-1996

Region	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
VRN	16	15	13	9	9	9	8	9
VRM	15	12	12	11	11	11	13	13
VRV	7	8	8	6	6	6	6	6
VRS	6	2	2	2	2	0	0	0
VRØ	21	17	17	15	14	15	14	12
SUM	65	54	52	43	42	41	41	40

Antall ansatte i anleggsvirksomheten har gått gradvis ned fra 65 sysselsatte i 1985 til 40 sysselsatte i 1996. Dette henger blant annet sammen med den reduserte aktiviteten vi kan lese ut fra tabell 4.1.1.

Diagram 4.2.1 viser utviklingen i anleggsutgiftene (reelle kroner) og antall sysselsatte i perioden 1985-1994.

Diagram 4.2.1 Anleggsutgifter (1000 1995-kr) og antall sysselsatte 1985-94.

Selv om seriene ikke er helt sammenlignbare fordi anleggsutgiftene også omfatter eksterne oppdrag, viser diagram 4.2.1 at antall sysselsatte i anleggsdriften over tid er trappet ned i takt med nedgangen i anleggsvirksomheten.

4.3 Antall sysselsatte ved slutten av prøveperioden

Ved slutten av prøveperioden er det til sammen 40 fast ansatte i resultat-enhetene. I tillegg er det tatt inn ca. 10 midlertidig lønnede maskinkjørere i VRØ, i forbindelse med etterarbeidene etter flommen i 1995 på Østlandet. Av de fast ansatte er to inntatt som lærlinger.

De ansatte fordeler seg som følger på alder og region som vist i tabell 4.3.1:

Tabell 4.3.1 Antall sysselsatte ved resultatenehetene pr. mai 1996

Reg Alder	Region Øst	Region Vest	Region Midt- Norge	Region Nord	Sum
20-29			2 *	1	3
30-34		1		1	2
35-39		1			1
40-44			1		1
45-49	2		2	5	9
50-54	4	1	4	1	10
55-59	4	2	3		9
60-64	2	1	1	1	5
SUM	12	6	13	9	40

* = lærling

Til sammen har 10 personer formannfunksjon, 26 er maskinførere og 4 er kombinerte maskinførere og formenn. Aldersstrukturen er noe skjev med i alt 24 personer mellom 50 og 64 år og 5 over 60 år.

4.4 Markedsforholdene i regionene

4.4.1 Region Øst

Region Øst dekker et stort område og markedssituasjonen varierer innenfor området. Generelt var det i starten av prøveperioden relativt god kapasitet i markedet og jevnt over lave priser på maskinleie. Tilgangen på arbeidsoppdrag var moderat. Hovedtendensen er et stagnerende markedet fordi de fleste flom-anlegg, erosjonssikringer, etc er gjennomført. Distriktsandelen bidrar til å dempe etterspørsel fra grunneier og kommuner. Videre er tilskudd fra

landbrukssektoren redusert i takt med nedbyggingen av jordbruks-overføringene. Utbygging av Gardermoen har medført bedre tilgang på vinterarbeid og dermed også økte priser på maskinarbeider. Med flommen i 1995 ble arbeidssituasjonen fullstendig endret. Ikke bare ble den ordinære maskinparken satt inn i intensiv drift, men også parkerte reservemaskiner ble satt i drift, etter at dispensasjon fra Arbeidstilsynet var innhentet.

Region Øst mener at resultatenhetene er gitt for snevre arbeidsområder ved pålegget om at eksterne prosjekter bare skal omfatte vassdrags relatert arbeid.

4.4.2 Region Vest

Markedsforholdene i Vestlandsregionen har vært vanskelige i hele prøveperioden. Resultatenheten ble tilbudt et beskjedent volum av videreføringsanlegg, og det var lite å regne på av offentlige anbud fra NVEs forvaltning i overgangsfasen første kvartal 1994. Til tross for aktiv markedsføring av enhetens tjenester overfor en rekke offentlige etater, fikk enhetene første året kun anledning til å regne på ett eksternt oppdrag. I 1995 leverte resultatenheten inn anbud på 2 eksterne oppdrag. Ett av disse fikk enheten tilslag på. All aktivitet for øvrig har vært knyttet til oppdrag for forvaltningen i NVE. I 1994 fikk resultatenheten tilslag på 75% av de anbud den leverte til egen forvaltning. I 1995 ble denne andelen redusert til 40%. Omregnet i penger ble andelen oppdrag tildelt resultatenheten fra forvaltningen ytterligere redusert, etter som noen av de største oppdragene ble tildelt private entreprenører i konkurranse med resultatenheten. Marginene var relativt små i de fleste tilfellene. Den vanskelige markedssituasjonen førte til at resultatenheten i Region Vest var tvunget til å gå til permittering av deler av arbeidsstokken i til dels lengre perioder av gangen. Samlet registrert lediggang i 1994 og 1995 utgjorde 2.970 timeverk, tilsvarende en lønnskostnad på kr 575 000,-, feriepenger og avgifter inkludert. Av dette påløp ca. kr 460 000,- i 1995. Resultatenheten i Region Vest har dessuten vært pålagt av fylkesskattesjefen i Sogn og Fjordane å praktisere en mer restriktiv mva-beskatning enn øvrige resultatenheter. Dårlig tilgang på arbeidsoppdrag spesielt i søndre deler av regionen (Hordaland), har ført med seg store reise- og flyttekostnader for mannskap og maskiner som til vanlig er stasjonert i denne del av regionen. Lønnskostnadene i resultatenheten utgjorde i 1994 kr 1 959 000, i 1995 kr 2 076 000.

4.4.3 Region Midt-Norge

Resultatenheten i Region Midt-Norge har hatt gode markedsforhold i hele prøveperioden. Ikke minst har enheten hatt god tilgang på eksterne oppdrag, med særlig tyngde på oppdrag for Statens vegvesen og kraftselskap. Enheten har ikke hatt lediggangproblemer noen av prøveårene. I 1994 utgjorde ca. 50% av brutto anleggsutgifter i Region Midt-Norge utbetalinger til resultatenheten for oppdrag enheten hadde utført for forvaltningen. I 1995 var denne andelen redusert til knappe 30%. Utbetalinger fra NVE forvaltning til eksterne entreprenører var bortimot det doble av utbetalingen til egen resultatenhet det siste prøveåret. Resultatenheten har gått med regnskapsmessig overskudd begge

prøveårene. Lønnskostnadene utgjorde hhv kr 3 377 000 og kr 3 964 000 i 1994 og 1995.

4.4.4 Region Nord

Resultatenheten i Region Nord har ikke hatt lediggangsproblemer i prøveperioden. Enheten har bare i beskjeden grad operert i det eksterne markedet. I 1994 utgjorde eksternt oppdragsvirksomhet ca 12% av den totale omsetningen. I 1995 var dette redusert til ca 6%. Arbeid for egen forvaltning utgjorde følgelig ca 88 % i 1994 og 94% av virksomheten i 1995. Resultatenheten har deltatt i til sammen 14 åpne anbudskonkurranser for NVE-forvaltning, og har vunnet 11 av disse. I 1995 vant resultatenheten alle de åpne konkurransene den deltok i. Eksternt har resultatenheten deltatt i 3 konkurranser og vunnet en av disse. For øvrig er enheten tildelt en del eksterne oppdrag direkte. I 1994 gjennomførte NVE Anlegg Region Nord oppdrag for til sammen 6,8 mill kroner for forvaltningsdelen. Av dette gikk 2,2 mill kroner til underentrepriser. Samme år satt forvaltningen bort oppdrag til private entreprenører direkte for 0,7 mill kroner. I 1995 var det i alt 8,3 mill kroner i oppdrag til resultatenheten, hvorav 1,0 mill kroner til underentrepriser. Direkte tildeling til private entrepriser fra forvaltningen utgjorde 1,8 mill kroner. Lønnskostnadene for resultatenheten var i 1994 2,66 mill kroner, mens de i 1995 utgjorde ca 2,5 mill kroner.

4.4.5 Region Sør

Region Sør (VRS) har ikke operert med egen resultatenhet, i motsetning til de øvrige 4 regioner. Tilbakemelding fra regionen tyder på at en i all hovedsak har befunnet seg vel med en slik situasjon. Anleggsaktiviteten i perioden har vært lav, og regionledelsen ser for seg at sysselsetting av egen arbeidsstokk i resultatenhet ville bydd på problemer.

VRS konkluderer med at de, alle forhold tatt i betraktning, vil velge å være uten egen anleggsdrift. Gruppen vil i denne sammenheng bemerke at VRS bare hadde 2 maskinførere før anleggsdriften ble omgjort til resultatenheter. Anleggsvirksomheten i VRS har også vært beskjeden.

4.5 Maskinparken og verkstedene

4.5.1 Maskinparken

Maskinparken til resultatenhetene er vist i tabell 4.5.1. Regionene disponerer i alt 62 maskiner. Om lag halvparten av dette er gravemaskiner. I tillegg disponeres en del reserve- og delemaskiner.

Tabell. 4.5.1 Maskinparken til resultatenhetene

Type maskin	Region Øst	Region Vest	Region Midt-Norge	Region Nord	Sum
Gravemaskin	12	5	8	5	30
Dumper	2	2	5		9
Bulldoser	3		3	2	8
Lastebil/trekkv				5	5
Hjullaster	2			1	3
Traktor	5			1	6
Borvogn	1				1

Resultatenhetenes vurderingRegion Øst

I 1994 og første halvår 1995 var maskinparken i Region Øst middels godt utnyttet. Tilgangen på arbeidsoppdrag var moderat og dette gav seg rimeligvis utslag også på maskinutnyttelsen. Med flommen 1995 ble dette bildet fullstendig endret. Ikke bare ble den ordinære maskinparken satt inn i intensiv drift, men også parkerte reservemaskiner ble satt i drift etter at dispensasjon fra Arbeidstilsynet var innhentet. Disse maskinene har vært betjent av midlertidig inntatte maskinkjørere. Maskinene har jevnt over gått meget bra, med lite driftsstans og reparasjoner.

Region Vest

I perioder med rimelig tilgang på oppdrag og full sysselsetting, har gravemaskinene hatt god utnyttelse. I lediggangperioder har det vært stillstand vanligvis på ca. 40 % av gravemaskinparken. Utnyttelsesgraden for enhetens to dumpere har vært lav. Grunnet mange små oppdrag vil det bli relativt mye "dødtid" i forbindelse med hyppige avslutningsarbeider inneholdende en del manuelle arbeidsoperasjoner og hyppige forflytninger innenfor regionen. Med bedre tilgang på arbeidsoppdrag av lengre varighet, ville også utnyttelsen av maskinparken bli bedre.

Region Midt-Norge

Region Midt-Norge har hatt gode driftsforhold begge prøveårene. Størrelsen

på anleggene er i gjennomsnitt slik at en unngår den hyppige forflytningen som andre enheter har opplevd problematisk med hensyn på å oppnå god utnyttelsesgrad på maskinparken. NVE Anlegg Region Midt-Norge er den enhet som har hatt den klart beste tilgangen på eksterne oppdrag. Tidvis har etterspørselen vært større enn hva enheten har hatt mulighet for å etterkomme, da behovet for å disponere resultatenheten til spesialoppdrag for NVE- forvaltning har måttet prioriteres.

Region Nord

Utnyttelsen av maskinparken i NVE Anlegg Region Nord har vært bedre enn før omorganiseringen. Likevel ligger utnyttelsesgraden lavere enn hos private entreprenører. Dette tilskrives igjen i all hovedsak det forhold at oppdragene for NVE forvaltning ofte er relativt små, med derav hyppige oppbrudd og forflytninger. Registrerte timer i aktivt arbeid vil som følge av disse forholdene ofte bli relativt lave. Utnyttelsesgraden i 1995 er bedre enn hva den var det første prøveåret.

4.5.2 Verksteddriften

Region Øst

Verkstedet på Elverum inngår i resultatenheten, men er utskilt med eget avdelingsregnskap. For siste år i prøveperioden viser resultatregnskapet et underskudd på kr 42 000,-. Årsaken til at aktiviteten ved verkstedet har vært lavere enn budsjettet ligger primært i det faktum at kapasiteten har vært ca. 30% lavere enn forutsatt. Timeprisen på kr 275,- ligger godt under markedspris for tilsvarende tjenester.

Region Vest

Verkstedet/lageret i Førde, som er ubemannet, inngår ikke i resultatenheten. I tillegg til verkstedsfunksjonen dekkes lagerbehovet for forvaltningen, og beboelsesdelen tjener en viktig funksjon i perioder med anleggsvirksomhet i området, eller i perioder med besøkende ved regionkontoret (bl.a. fra anleggsingeniørene i distriktet). Driftsutgifter og -inntekter viser balanse. Inkluderes kapitalutgifter i form av renter og avskrivninger, vil en ikke oppnå positivt resultat.

4.6 Konklusjoner

Utviklingen i ressursbruken i anleggsvirksomheten har de siste 10 år vært preget av nedgang i oppdragene når vi ser bort fra de ekstraordinære oppdrag VRØ fikk på Østlandet i forbindelse med flommen i 1995. Antall sysselsatte i anleggsvirksomheten har blitt redusert i takt med dette. Antall sysselsatte i resultatenheten ligger i mai 1996 på 40 personer. Resultatenhetene i Region Nord og Region Midt-Norge ser ut til å ha klart prøveperioden bedre enn resultatenhetene i Region Vest og Region Øst.

5 Anbudsordningen

5.1 Generelle retningslinjer

Til grunn for forvaltningens kjøp av anleggstjenester ligger REFSA - forskrifter for kontrahering av bygg- og anleggsarbeider til staten.

I NVEs innkjøpsinstruks som bygger på og utdyper bestemmelsene i REFSA, er det tatt inn et eget punkt om "kontrahering av bygg- og anleggsarbeider" samt et punkt "spesielt om anleggsvirksomheten".

Det første punktet presiserer ansvaret for innkjøpsvirksomheten, bruk av anbudsprotokoll samt bestillingsrutiner. Det andre punktet fastsetter for hvilket beløp regionssjefen har avgjørelsesmyndighet når det gjelder tildeling av oppdrag, hvor resultatenheten h.h.v. deltar og ikke deltar i konkurransen (kr 150 000,-/kr 500 000,-) og videre rutiner for attestasjon og anvisning.

For resultatenhetenes eventuelle kjøp av anleggstjenester (underentreprenører) ligger de samme reglene i REFSA til grunn som for forvaltningen, i og med at resultatenhetene er en del av NVE som forvaltningsorgan.

I instruksen for resultatenhetene står et eget punkt om at "Før resultatenhetene gir tilbud/anbud på eksterne arbeider over 1 mill. kroner skal det innhentes samtykke fra NVE-sentralt".

5.2 Mer detaljerte retningslinjer vedrørende anbudsbehandlingen

Mer detaljerte retningslinjer vedrørende anbudsbehandlingen er gitt i notat fra vassdragsteknisk seksjon (02/94). Notatet ble utfomet med bakgrunn i at det ble ansett nødvendig å supplere de foreliggende økonomi- og innkjøpsinstrukser med særskilte retningslinjer vedrørende blant annet habilitet og håndtering av anbud/tilbud.

Følgende punkter er blant annet drøftet:

- Habilitet
- Behandling av anbud/tilbud mellom resultatenheter og egen forvaltning

5.2.1 Habilitet

Alle ansatte ved regionkontorene vil kunne delta i forberedende planlegging/saksbehandling av forbygningssaker uavhengig av om de har tilhørighet til forvaltningen eller resultatenheten. Ansatte som deltar i avsluttende saksbehandling på vegne av forvaltningen kan ikke i samme sak representere resultatenheten.

Videre står det under punktet om habilitet, at begrensningene i tjenestemannens adgang til å delta i konkurranse om leveranser til egen administrasjon samt opptreden som konsulent, som representant for anbyder, tilbyder eller entreprenør overfor egen

administrasjon, gjelder bare for de forhold der tjenestemannen har personlige interesser. Begrensningene gjelder ikke når tjenestemannen representerer NVEs resultatenheter.

5.2.2 Behandling av anbud/tilbud mellom resultatenhet og egen forvaltning

Leder for resultatenheten kan forplikte resultatenheten overfor egen forvaltning uavhengig av beløpsgrenser som ellers måtte gjelde.

Tilbud fra resultatenheten sendes regionsjef med kopi til VV-sentralt.

Ved forvaltningens sammenligning av priser mellom anbydere benyttes nettopriser, dvs uten moms.

Når det gjelder ytterligere retningslinjer vedrørende habilitet og håndtering av anbud/tilbud vises det til VV-notat 02/94.

5.3 Regionkontorenes oppfatning av hvordan anbudsordningen har fungert

Til grunn for forvaltningens kjøp av anleggstjenester ligger REFSA - forskrifter for kontrahering av bygg- og anleggsarbeider til staten. Regionkontorene har praktisert ordningen med kontrahering av anlegg på ulike måter. Det synes som om dette skyldes ulik tolkning av regelverket.

En positiv effekt av ordningen med resultatenheter synes å ha vært en bevisstgjøring av NVE forvaltning som byggherre og forholdet til innkjøpsregelverket. Det er også en generell oppfatning at innføring av økonomisystem og etablering av interne rutiner har ført til en endret holdning hva angår kostnader, effektivitet og oppfølging av anleggene.

Fordeling av prosjekter tildelt resultatenhetene fra egen forvaltning basert på antall er gitt i tabell 5.3.1.

Tabell 5.3.1 Fordeling av antall prosjekter fra egen forvaltning

Region	Videreføring		Anbud		Tilbud/forhandling		Totalt	
	Antall	%	Antall	%	Antall	%	Antall	%
VRV	5	25 %	11	55 %	4	20 %	20	100 %
VRM	5	17 %	15	50 %	10	33 %	30	100 %
VRN	21	57 %	14	38 %	2	5 %	37	100 %

Det synes som om VRM i større grad enn VRV og VRN har benyttet tildeling etter spesielle kriterier. VRØ har ikke nyttet anbud i full skala og er derfor ikke med i tabellen. Regionen har funnet det mer hensiktsmessig å innhente enhetspriser (både fra resultatenheter og private entreprenører) og mente at full anbudsprosess etter det opplegget som NVE-sentralt fikk utarbeidet, krevde for mye ressurser. Det kan synes som om VRØ ikke har fulgt de retningslinjer som ble utarbeidet for anbud og har derfor ikke fått erfaring med det anbudssystemet som var forutsatt skulle

gjennomføres i prøveperioden.

VRV har i hovedsak benyttet anbudskonkurranse for kontrahering av anlegg i prøveperioden kostnadsberegnet til kr 100 000 eller mer. Tiltak av størrelsesorden lik kr 300 000 eller mer har vært utlyst som offentlige anbud, mens mindre omfattende prosjekter gjerne er gjort etter begrenset anbudskonkurranse. I sistnevnte tilfelle har VRV stort sett valgt ut 3-4 private entreprenører som er invitert til å regne anbud i tillegg til resultatenheter. Tiltak med en kostnadsramme under kr 100 000 har også i en del tilfeller vært avgjort ved anbudsrunde, men for slike mindre tiltak har VRV også praktisert å tildele oppdrag direkte eller gjennom å innhente tilbud med forhandling av pris.

VRN har i stor grad benyttet anbudskonkurranse for kontrahering av anlegg i prøveperioden. Et viktig forhold er hvordan NVE som byggherre har blitt oppfattet i det "åpne" entreprenørmarkedet. For eksempel har det ved anbudsbeifaring i region Nord gjentatte ganger blitt kommentert sammenblanding av forvaltning og entreprenørdrift. Tilbakemeldingen har vært meget krass og entydig negativ selv om deltakerne er gitt saklig og nøktern informasjon.

5.4 Konklusjon

Det synes som om praktiseringen av innkjøpsregelverket har vært forskjellig mellom regionene. Det er imidlertid ingenting som tyder på at regionene VRV, VRM og VRN har fraveket statens generelle regelverk og NVEs interne bestemmelser for innkjøp/kontrahering. Det kan imidlertid synes som om VRØ har fraveket det grunnleggende anbudsprinsipper i REFSÅ.

Selv om anbudsprinsippet kan praktiseres fleksibelt for å tilfredsstille andre krav knyttet til ordningen med resultatenheter, blant annet full sysselsetting ved resultatenheter, mener gruppen det er viktig at anlegg av en viss størrelse blir lagt ut på anbud for å sikre effektiv drift. Gruppen mener at kravet når prosjektene skal settes ut på anbud synes noe strengt for resultatenheter til NVE. NVEs fortolkning av REFSÅ er at hvis ikke andre spesielle forhold foreligger, så skal prosjekter med verdi over kr 150 000 legges ut på anbud. Flere av regionkontorene har påpekt at det er for ressurskrevende å utlyse fullt anbud for prosjekter som ligger under en halv million kroner. Gruppen mener at grensen for når det er nødvendig å sette et prosjekt ut på anbud bør heves til eksempelvis kr 500 000 og prosjekter under dette kan enten tildeles direkte eller gjennom begrenset anbud/forhandling. For at resultatenheten skal få oppdraget, må de imidlertid ha levert en skikkelig utarbeidet kalkyle over oppdraget.

Gruppen mener at NVE burde ha fulgt opp praktiseringen av anbudsregelverket noe bedre i prøveperioden. Dette bør det rettes på ved videre drift.

6 Regnskapsanalyse av resultatenehetene

Formålet med analysen er i første rekke å gi en vurdering av resultatenehetenes driftsutvikling i løpet av prøveperioden samt hvilken mulighet resultatenehetene har til å drive bedriftsøkonomisk lønnsomt i framtiden, gitt dagens rammebetingelser.

Regnskapsanalysen bygger på en gjennomgang av regnskapene for resultatenehetene i 1994 og 1995 og analysen tar utgangspunkt i resultatenehetenes innsendte tall til NVE sentralt. Analysen gir ikke en fullgod analyse av utviklingen ved de enkelte resultatenehetene, da 2 år gir for lite sammenligningsgrunnlag. Det har imidlertid ikke latt seg gjøre å få frem tall som viser kostnadene ved NVEs forbygningsvirksomhet fra tidligere år, da kostnadene for både forvaltning og anleggsdrift innen forbygningen er ført etter kontantprinsippet under kap. 934 Norges vassdrags- og energiverk.

I forbindelse med innføringen av prøveperioden gjennomførte NVE sentralt, i samarbeid med revisjonsfirmaet Coopers & Lybrand, opplæringstiltak for resultatenehetene innen innkjøps- og anbudsbehandling, regnskapsforståelse og praktisk gjennomføring samt behandling av begrenset momsregnskap. I tillegg ble det gjennomført et internt kurs om regnskap og rapportering. Mot slutten av 1994 ble dessuten Coopers & Lybrand engasjert til å foreta en gjennomgang av de interne rutine og regnskapsrapporteringen ved resultatenehetene. C & L konkluderte med at enhetene i 1994 hadde tilfredsstillende rutiner på de fleste områdene. I følge C & L lå den største utfordringen i å etablere felles rutiner for resultatenehetene. Regnskapene viste også variasjoner med hensyn blant annet til regnskapsføring og behandling av momsregnskapet, jf. kapitell 6.3.

Gruppen har ikke gjennomført en selvstendig vurdering av tallmaterialet med hensyn til de fire resultatenehetenes budsjettering- og regnskapsføringspraksis, da det ville blitt for tidkrevende. Vi har imidlertid foretatt en selvstendig klassifisering av variable og faste kostnader da dette ikke er tatt stilling til hverken i NVE sentralt eller regionalt. Vi har også foretatt mindre omgrupperinger av tallene i resultatregnskapet for å få fram et mer korrekt bilde av *driftsutviklingen* i resultatenehetene.

I vår analyse av resultatenehetenes balanseoppstilling er det avgjørende å lese tallmaterialet med en forståelse av at enhetene pr. 1.1.94 ble gitt en fiktiv åpningsbalanse som blant annet ikke tok hensyn til overførte omløpsmidler. NVE betraktet kun anleggsmidler som aktiva og foretok deretter en fordeling av passivasiden med henholdsvis 60% gjeld og 40% egenkapital. Analysen gir dermed kun et bilde av resultatenehetenes utvikling med hensyn til sammensetningen av aktiva og passiva i løpet av prøveperioden.

6.1 Resultatregnskap

I vedlegg 6 følger en sammenstilling av regnskapene for alle resultatenheter i 1994 og 1995. Alle tall er ført etter regnskapsprinsippet. Resultatregnskapene og balanseoppstillingene er satt opp på grunnlag av resultatenhetenes innsendte tall til NVE sentralt, med enkelte omgrupperinger av regnskapstallene. Viktigst her er at inntekter ved salg av aktiva er omgruppert fra driftsinntekter til ekstraordinære inntekter.

Tabell 6.1.1 nedenfor gir en oversikt over driftsinntekter, variable kostnader, faste kostnader og årsresultat for resultatenheter i 1994 og 1995.

Tabell 6.1.1 : Klassifisering av ulike inntekt- og kostnadstyper etter bidragsmetoden

(Tall i kr)	VRØ		VRV		VRM		
	1 994	1 995	1 994	1 995	1 994	1 995	
Driftsinntekter ¹	7 555 412	10 508 780	4 473 995	5 251 509	6 746 199	8 674 445	
Variable kost.	1 870 609	2 261 601	2 357 354	2 541 710	1 382 573	2 298 900	
Faste kostnader	6 014 728	7 780 673	2 781 972	3 851 418	5 154 349	5 870 704	
Årsresultat	-216 973	1 474 026	-665 329	-1 141 619	40 351	400 165	

¹ Salgsgevinst ved salg av utstyr, AMV og leieinntekter er holdt utenfor.

I resultatregnskapet er følgende kostnader definert som variable;

- materialer, varer o.l.
- 50 pst av kostnadene knyttet til egne transportmidler

Lønnskostnader er definert som faste kostnader, da resultatenheterne, imotsetning til private entreprenører, ikke har mulighet til å permittere medarbeidere i perioder med lediggang.

På bakgrunn av ovennevnte forutsetning får vi fram følgende nøkkeltall beregnet etter bidragsmetoden.

Tabell 6.1.2 : Nøkkeltall etter bidragsmetoden

(Tall i kr)	VRØ		VRV		VRM		VRN	
	1 994	1 995	1 994	1 995	1 994	1 995	1 994	1 995
Dekningsbidrag	5 684 803	8 247 779	2 416 318	1 739 499	5 363 626	6 375 545	4 183 839	4 983 650
Dekningsgrad ¹	75,2 %	78,5 %	54 %	33 %	79,5 %	73,5 %	55,1 %	56,9 %
Nullpkt.omsetn ²	8 215 164	10 119 219	5 246 628	5 520 116	6 741 541	8 269 101	4 083 849	5 086 341
Sikkerhetsgrad ³	-8,73 %	3,71 %	-18,17 %	-68,73 %	0,07 %	4,67 %	-6,40 %	7,64 %

¹ Dekningsgrad = (Driftsinntekter - variable kostnader x 100) / Driftsinntekter

² Nullpunktomsetningen er de driftsinntektene resultatenheten må ha for å dekket de totale kostnadene, dvs. at driftsresultat etter renter = 0. Inntekter knyttet til gevinst ved salg av utstyr, AMV og leieinntekter er holdt utenfor, jf. tabell 6.1.1 ovenfor.

$$^3 \text{ Sikkerhetsgrad} = (\text{Driftsinntekter} - \text{nullpkt.omsetning} \times 100) / \text{Driftsinntekter}$$

Dekningsgraden viser den relative andelen av driftsinntektene som står til disposisjon etter at de variable kostnadene er dekket. For å beregne en dekningsgrad som gir et så riktig bilde som mulig, har vi valgt kun å se på inntekter fra ordinær drift. Av tabell 6.1.2 ser vi at den høye dekningsgraden for alle resultatenehetene i hovedsak går med til å dekke faste kostnader.

Sikkerhetsgraden viser den prosentvise endringen resultatenehetene kan ha i driftsinntektene før de når nullpunktet. I 1994 må for eksempel VRØ ha en økning i omsetning/driftsinntekter på 8,7 % for å få dekket alle sine kostnader.

I 1994 og 1995 ble det hvert år bevilget 38,5 mill. kroner over kap. 934 Norges vassdrags- og energiverk, post 30 Forbygningsarbeider, *kan overføres*. De fire resultatenehetenes samlede nullpunktomsetning i 1994 var på totalt 38,3 mill. kroner og 31,9 mill. kroner i 1995. Beregninger gjort av Asplan Viak AS viser at forvaltningen ved de fire regionkontorene i 1995 hadde et totalt forbruk på ca. 71,5 mill. kroner. Det er i denne forbindelse vesentlig å få fram at bevilgningen under kap. 934, post 30 er en nettobevilgning. I tillegg til de midlene Stortinget bevilger direkte kommer tilskudd fra andre berørte instanser, for eksempel Statens veivesen og ulike berørte kommuner som er med å delfinansierer forbygningsvirksomhet. Tabell 6.1.3 viser blant annet resultatenehetenes oppdragsmengde i forvaltningen og eksternt.

Tabell 6.1.3 NVEs kjøp og resultatenehetens salg

1995 (tall i 1000 kr)	VRØ	VRV	VRM	VRN
NVEs kjøp totalt	39 696	6 343	14 640	15 713
Resultatenehetenes totale omsetning (DI)	10 509	3 281	8 674	8 723
Resultatenehetene:				
Salg til NVE	10 016	2 529	4 062	3 425
i % av NVE kjøp	25,0 %	39,7 %	27,7 %	21,7 %
Salg til andre	439	752	4 613	527
i % av resultatenehetenes omsetning	4,2 %	22,9 %	53,2 %	60,3 %

Av tabellen ser vi at i 1995 kjøpte forvaltningen i VRM anleggsoppdrag for ca. 14,6 mill. kroner. Resultateneheten i VRM utførte samlet oppdrag for ca. 8,7 mill. kroner hvorav ca. 28 % ble utført på oppdrag fra forvaltningen. Av VRM-anleggs totale oppdragsmengde ble 53% utført for eksterne oppdragsgivere. Situasjonen i 1995 for VRV viser at forvaltningen kjøpte anleggsoppdrag for ca. 6,3 mill. kroner. Resultateneheten på sin side hadde en samlet omsetning på 3,3 mill. kroner hvorav ca. 40% ble utført på oppdrag for forvaltningen. Tabellen viser at VRN og VRØ utførte nesten alle sine oppdrag for NVE forvaltning.

Regnskapstallene viser at VRM er den eneste enheten som i større grad har økt mengden av eksterne oppdrag. VRV har økt den relative andelen kraftig, men volumsmessig er det fortsatt lite. VRØ og VRN har redusert eksternt oppdrags-

mengde. For nærmere beskrivelse av regionkontorenes anbudspraksis, se kapittel 5.

I vår gjennomgang av resultatregnskapene har det vært vanskelig å få fram de faktiske kapitalkostnadene knyttet til konti som gjelder mellomværende mellom resultatenehetene og NVE. Dette fører blant annet til at resultatenehetene kommer bedre ut resultatmessig enn hva de ville ha gjort dersom de hadde blitt belastet med kapitalkostnadene. Resultatenehetene har for eksempel hatt fordelene av "gratis" kreditt fra NVEs forvaltning når kassebeholdningen i perioder ikke har vært stor nok til å dekke løpende utgifter og i perioder hvor administrasjonskostnader knyttet til lønnsutbetaling, arbeidsgiveravgift, feriepenger osv., ikke er blitt belastet resultatenehetene samtidig med at de er utbetalt fra NVE. Vi har ikke gjort noen beregning av hva denne "kredittfordelen" utgjør for den enkelte resultatenehet. I denne sammenheng er det imidlertid viktig å få fram at resultatenehetene heller ikke har fått disponere renter fra egen postgirokonto. Tapte renteinntekter oppveier derfor i noen grad reduserte rentekostnader. Se forøvrig diskusjonen under kapittel 6.2 vedrørende resultatenehetenes oppbygging av kassekredittbeholdning hos forvaltningen.

Når det gjelder "permitteringskostnadene" mente departementet det var mest riktig at lønnsutgifter som hører inn under resultatenehetene i prøveperioden skulle utgiftsføres i resultatenehetenes regnskap. Gruppen har likevel beregnet permitteringskostnadene for VRV da enheten har hatt stor lediggang, jf. kapittel 6.1.2.

6.1.1 Analyse av resultateneheten i VRØ

Av tabell 6.1.1 og 6.1.2 ser vi at VRØ har hatt en økning av driftsinntektene på ca. 40%. De faste kostnadene har økt med hele 29% og de variable kostnadene med 21%. Nullpunktomsættningen i 1995 viser at selv om driftsinntektene økte betydelig fra 1994 til 1995 balanserer enheten likevel på grensen til ikke å få dekket alle sine kostnader. Sikkerhetsgraden viser at resultateneheten kun ville tålt en omsetningsnedgang på 3,7%. En større nedgang ville ført til at VRØ ikke ville fått dekket inn alle sine faste kostnader og dermed gått med tap.

På bakgrunn av de endrede rammebetingelsene for VRØ i 2. halvår 1995 som følge av flommen på Østlandet er det mye som tyder på at enheten ved normale forhold i et konkurranseutsatt marked ikke ville oppnådd et positivt resultat i 1995.

6.1.2 Analyse av resultateneheten i VRV

For VRV viser tabellene ovenfor at resultateneheten har hatt en nedgang i driftsinntektene på ca. 27% fra 1994 til 1995, samtidig som de variable kostnadene har hatt en nedgang i samme periode på ca. 26%. Enhetens faste kostnader har imidlertid økt med ca. 3%. I tillegg viser enheten et redusert resultat med hele 160%. En av årsakene til dette er trolig at resultateneheten har utført oppdrag hvor de ikke har fått dekket inn alle sine variable kostnader, men hvor målet har vært å unngå lediggang.

For VRV har vi anslått leddiggangen i 1994 til 640,5 timer og i 1995 til 2 328 timer. Dette tilsvarer henholdsvis ca. 0,3 og 1,3 årsverk. Dersom kostnadene knyttet til lediggang tas med i vurderingen av resultatene, ville VRVs årsresultat økt med kr 575 000 i 1994 og kr 460 000 i 1995. Denne korreksjonen ville i 1994 gitt enheten et positivt resultat på ca. kr 180 000 og redusert underskuddet i 1995 til ca. kr 560 000.

En annen rammebetingelse som ble gitt av Nærings- og energidepartementet for prøveperioden er kravet om bruk av begrenset momsregnskap. I regnskapene for VRØ, VRM og VRN er det ført fradrag for moms på driftsmidler. Resultatenheten i VRV fikk imidlertid beskjed fra fylkesskattekontoret om at denne praksisen ikke var lovlig. Enheten har derfor kun ført fradrag for moms i forbindelse med eksterne oppdrag. Den ulike praktiseringen med hensyn til fradrag av moms, bidrar ytterligere til å svekke resultatet til VRV i forhold til de andre enhetene. For VRV viser beregninger gjort av NVE sentralt at moms-ulempen utgjør kr 287 000 i 1995. For nærmere redegjørelse av konsekvensene ved føring av begrenset momsregnskap, se kapittel 6.3.

6.1.3 Analyse av resultatenheten i VRM

For resultatenheten i VRM viser regnskapstallene at enheten allerede i 1994 fikk dekket alle sine kostnader. Enhetens positive økning av driftsinntektene på hele 28% går i hovedsak med til å dekke økte variable kostnader, som økte med hele 66%. De faste kostnadene økte med ca. 14%. Dette tyder på at selv om enheten bedret årsresultatet fra 1994 til 1995, ble den mer sårbar overfor det å få dekket inn de faste kostnadene, jf. nedgangen i dekningsgraden med 6 prosentpoeng.

VRM kan ikke tåle en omsetningssvikt på mer enn 4,67% før resultatenheten ikke får dekket alle sine faste kostnader.

6.1.4 Analyse av resultatenheten i VRN

VRN er den av enhetene som har hatt den beste utviklingen isolert sett både med hensyn til økt omsetning, forbedret resultat og utvikling i kostnadsbilde. Av tabell 6.1.1 ser vi at driftsinntektene har økt med 15%, mens de variable kostnadene har hatt en økning på ca. 10%. Enheten har nesten 8 dobbelt sitt resultat fra 1994 til 1995. Regnskapstallene viser at resultatenheten i VRN har høyest omsetning pr. ansatt, men ligger fortsatt i nedre skikt i forhold til private entreprenører. De øvrige resultatenhetene ligger kr 2-300 000 under bransjegjennomsnittet når det gjelder omsetning pr. ansatt.

VRNs sikkerhetsgrad viser likevel at enheten ikke kan tåle en omsetningssvikt på mer enn 7,64% før resultatenheten ikke får dekket alle sine faste kostnader.

6.2 Balansen

I vedlegg 6 følger en sammenstilling av balansen for alle resultatenhetene pr. 31.12.94 og pr. 31.12.95.

Tabell 6.2.1 gir en oversikt over enkelte nøkkeltall knyttet til sammensetningen av resultatenheterens balanseoppstilling.

Tabell 6.2.1: Nøkkeltall knyttet til balanseoppstilling

(Tall i kr)	VRØ		VRV		VRM		
	1 994	1 995	1 994	1 995	1 994	1 995	
Omløpsmidler	2 301 988	4 483 022	1 356 970	2 065 367	2 155 634	3 285 356	
Anleggsmidler	4 050 282	6 120 053	1 356 133	1 191 432	4 015 310	4 999 356	
Kortsiktig gjeld	3 026 243	5 803 022	1 420 374	1 845 446	1 623 562	3 337 165	
Langsiktig gjeld	2 125 800	2 125 800	1 075 050	862 010	2 704 219	2 704 219	
Totalrentabilitet ¹	-5,98 %	15,5 %	-10,77 %	-22,25 %	-2,67 %	2,67 %	
EK-prosent ²	18,89 %	25,22 %	9,10 %	19,14 %	29,87 %	27,08 %	
Likviditetsgrad ³	0,76	0,77	0,93	0,75	1,33	0,98	

¹ Totalrentabilitet før skatt = (Årsresultat + netto finansposter x 100) / gjennomsnittlig totalkapital
Gjennomsnittlig totalkapital for 1994 er beregnet ut fra tallene pr. 31.12.94.

² Egenkapitalprosent = (Egenkapital pr. 31.12 x 100) / Eiendeler pr. 31.12.

³ Likviditetsgrad 1 = Omløpsmidler / kortsiktig gjeld

Totalrentabiliteten viser resultatenhetsens avkastning på den totale kapitalen som er bundet opp i virksomheten.

Egenkapitalprosenten viser resultatenhetsens egenkapitalandel sett i forhold til totalkapitalen.

Likviditetsgrad 1 viser resultatenhetsens evne til å dekke sine betalingsforpliktelser etter som de forfaller. Ved beregning av likviditetsgrad 1 beregnes vanligvis kortsiktig gjeld uten kassekreditt, selv om den formelt i henhold til Aksjeloven/Regnskapsloven er en kortsiktig gjeldspost. Dette fordi banken, eller i dette tilfellet NVE forvaltning, neppe vil si opp kreditten på kort varsel. I vår beregning har vi likevel valgt å ta med enhetenes kortsiktige gjeld til NVE fordi beregningen av likviditetsgraden ellers ville gitt et helt galt bilde. Likviditetsgrad 1 bør normalt vær større enn 2.

NVEs resultatenheter fikk ved opprettelse fastsatt inngangsverdi og åpningsbalanse i skriv fra Vassdragsteknisk seksjon, etter at det var forelagt Nærings- og energidepartementet. Fra departementets side ble det i fastsettelsen av størrelsen på egenkapital-/gjeldsandelen lagt vekt på hva slags type virksomhet resultatenheterne skulle drive. Departementet fant det derfor hensiktsmessig å forutsette at resultatenhetsens totalkapital besto av 40% egenkapital og 60% langsiktig gjeld. Anleggsmidler og bygninger ble overdratt fra forvaltningen. Gjeldsrenten på lånekapitalen ble fastsatt til rentesatsen på statens foliokonto med et tillegg på 2 prosentpoeng, dvs. 7,5 % primo 1994. Egenkapitalen skulle ikke renteberegnes. Pr. 31.12.95 tilfredstiller ingen av resultatenheterne dette kravet, jf. tabell 6.2.1 som viser beregnet egenkapitalprosent.

Tre av enhetene har bygget opp en større kassebeholdning gjennom kreditt fra NVE sentralt. Denne praksisen bidrar til å kamuflere reelle økonomiske forhold i resultatenheter ved at de ikke har blitt belastet for rentekostnader knyttet til kortsiktig gjeld i NVE forvaltning. Enhetene har imidlertid blitt belastet kapitalkostnader knyttet til langsiktig gjeld. Ordningen kan forsvares utfra argumentet om at resultatenheter hadde behov for likviditet (kassekreditt). Det foreligger imidlertid ingen uttalelser hverken fra departementet eller NVE sentralt om at det har vært hensikten. Det faktum at lønnsutbetalingen foretas via mellomregnskap med NVE sentralt skulle tilsi at behovet for større kontantbeholdninger var relativt begrenset.

I forbindelse med utarbeidelsen av resultatenheteres budsjettforslag for 1996 gikk NVE sentralt gjennom avskrivningsgrunnlag og avskrivningssatser. Bortsett fra noen mindre justeringer, viste gjennomgangen at resultatenheter i stor grad har foretatt avskrivninger i henholdsvis de gitte forutsetninger med saldoavskrivninger på henholdsvis 15% og 4% for maskiner og bygninger. Brutto avskrivninger av anleggsmidlene kommer fram i balanseoppstillingen.

6.2.1 Analyse av VRØs balanse

Av tabell 6.2.1 ser vi at VRØ har hatt en positiv utvikling med hensyn på totalkapitalens avkastning med en økning på ca. 20 prosentpoeng fra -6% til 15,5%. Egenkapitalprosenten på henholdsvis 19% og 25% viser imidlertid at resultatenheter ikke har klart å oppfylle departementets mål om å ha en egenkapitalandel på 40%, hverken i 1994 eller i 1995.

Den svake likvide situasjonen, vist ved at likviditetsgraden i hele prøveperioden ligger under 1, dvs. at omløpsmidlene ikke er store nok til å finansiere enhetens kortsiktige gjeld, er med på å vise hvorfor VRØ har økt sin kortsiktige gjeld (kassabeholdning) overfor NVE forvaltning. Kortsiktig gjeld til forvaltningen har økt netto med ca. 1,7 mill. kroner fra 2,3 mill. kroner til 4 mill. kroner. Dette tilsvarer gjennomsnittlig ca. kr 236 000 i økte kapitalkostnader i 1995 som ikke er blitt belastet resultatregnskapet. VRØ har heller ikke foretatt noen nedbetaling av sin langsiktige gjeld til forvaltningen i prøveperioden.

Normalt bør finansieringsstrukturen være slik at omløpsmidlene mer enn finansierer den kortsiktige gjelden og at anleggsmidlene er finansiert gjennom langsiktig gjeld. Pr. 31.12.95 tilfredsstiller ikke VRØ et slikt krav.

6.2.2 Analyse av VRVs balanse

For VRV viser tabellen at resultatenheten gjennom hele prøveperioden har hatt en negativ avkastning på totalkapitalen. Fra 1994 til 1995 forverres den ytterligere med hele 15 prosentpoeng og er pr. 31.12.95 på minus 32%. Ser vi dette sammen med den markante nedgangen i omsetning innebærer dette at VRV har mistet hele egenkapitalen. Egenkapitalprosenten pr. 31.12.95 viser også negativ egenkapital med nesten 20%.

Pr. 31.12.95 har VRV et akkumulert underskudd på i overkant av 1,4 mill. kroner. I løpet av prøveperioden har VRV også hatt en netto økning av kortsiktig

gjeld til NVE på i overkant av 2,1 mill. kroner, hvor økningen har vært nødvendig for å finansiere driften. Kapitalkostnadene knyttet til den gjennomsnittlige økte kortsiktige gjelden i 1995 beløper seg til ca. kr 156 000. Dersom denne kostnaden hadde blitt belastet resultatregnskapet ville situasjonen for VRV blitt ytterligere forverret.

På bakgrunn av ovennevnte kan vi konkludere med at selv om VRV hadde fått korrigert resultatet for permitteringskostnader samt moms-ulempen ville resultatenheten pr. 31.12.95 vært insolvent og enheten ville vært nødt til å avvikle, jf. kapittel 6.1.2.

6.2.3 Analyse av VRMs balanse

For resultatenheten i VRM ser vi av tabell 6.2.1 at totalrentabiliteten er plus-/minus null. Enheten har imidlertid en stabil egenkapitalprosent på i underkant av 30%, som indikerer at enheten kun har hatt en meget svak nedgang i egenkapitalen sett i forhold til totalkapitalen. VRM oppfyller heller ikke målet om en egenkapitalandel på 40%, men VRM er den av resultatenhetene som har det beste utgangspunktet.

VRMs likvide situasjon er tilnærmet lik de andre enhetene. Som vi ser av tabellen har resultatenheten hatt en negativ utvikling når det gjelder i hvilken grad omløpsmidlene finansierer den kortsiktige gjelden. I løpet av prøveperioden har VRM hatt en netto økning av kortsiktig gjeld på i overkant av 1,4 mill. kroner. Dette tilsvarer gjennomsnittlig økte rentekostnader på ca. kr 101 000 i 1995, som ikke er belastet resultatregnskapet.

Selv om resultatenheten i VRM har oppnådd positive årsresultater gjennom hele prøveperioden, viser analysen at resultatenheten er meget sårbar med hensyn til svikt i omsetning.

6.2.4 Analyse av VRNs balanse

Resultatenheten i VRN er den eneste av enhetene som har hatt en liten nedgang i kortsiktig gjeld på ca. kr 264 000. Gjennomsnittlig kapitalkostnad for kortsiktig gjeld i 1995 tilsvarer ca. kr 263 000. VRN har ikke hatt noen økning i den langsiktige gjelden i løpet av prøveperioden. Av tabell 6.2.1 ser vi imidlertid at VRN har hatt en nedgang i omløpsmidler, spesielt gjelder dette kundefordringer.

Egenkapitalprosenten går opp fra 16% i 1994 til ca. 23% i 1995, men tilfredsstillende likevel ikke kravet om 40% egenkapitalandel. Også avkastningen på enhetens totalkapital er positiv, men er ved utgangen av 1995 likevel ikke på mer enn 5,8%.

6.3 Spesielt om merverdiavgift

Resultatenhetene er registrert etter § 11-2, i lov om merverdiavgift. Dette er en registrering som er forbeholdt virksomheter som har til hovedformål å tilgodese

egne behov. I utgangspunktet blir virksomheter med under 20 pst ekstern omsetning registrert etter § 11-2.

For NVE medfører dette at virksomheten ikke skal betale avgift ved uttak av varer og tjenester til eget bruk, i dette tilfellet gjennom fakturering til forvaltningen. Videre kan NVE utelukkende gjøre fradrag for inngående avgift på varer og tjenester som omsettes til andre. Det foreligger ikke fradragsrett for inngående avgift som påløper ved anskaffelse av varer og tjenester til bruk i virksomhet som tilgodeser egne behov, ei heller inngående avgift på driftsmidler eller hjelpestoffer som nyttes eller forbrukes i forbindelse med den avgiftspliktige omsetning til andre.

Det har vist seg at resultatenheterne i 1994 og 1995 har praktisert innberetning av merverdiavgift og føring av moms-regnskap noe forskjellig. Etter et bokettersyn i VRV ble det antydnet fra fylkesskattesjefen at private entreprenørers nettoppris trolig burde påplusses et prosentpåslag på 10-12 pst for at VRV skulle stille rimelig likt med disse i en anbudskonkurranse. Gjennomgang viser at VRØ, VRM og VRN har praktisert en ordning som ligger nærmere et ordinært moms-regnskap. Dette skyldes blant annet uklarhet knyttet til merverdiavgift-regnskapsordningen for § 11-2 virksomheter.

Beregninger gjort av NVE viser at VRV-anlegg i 1995 hadde en moms-ulempe på hele kr 287 000. Dette gjelder betalt moms for varer og tjenester, herunder driftsmidler og andre hjelpestoffer knyttet til arbeid både for forvaltning og eksternt, som det ikke har vært anledning å gjøre fradrag for. Det er korrigert for investeringsavgift for de innkjøp hvor investeringsavgift vil måtte innberettes under et ordinært moms-regnskap.

Innkjøpte varer og tjenester	206000
Diesel/smøremidler	28000
Diverse utgifter	30000
Sum "moms-ulempe"	287 000

Momsulempen utgjør her omlag 9 prosent. Den konkurransemessige ulempen for resultatenheterne i forhold til private entreprenører ved å være registrert etter § 11-2 innebærer i praksis at enhetene i konkurranse med private om eksterne oppdrag ikke får fratrekk for innbetalt merverdiavgift på driftsmidler og andre hjelpestoffer. Da de i sine anbud må kalkulere med bruttokostnader knyttet til driftsmidler og andre hjelpestoffer, kan dette bety at de mister oppdrag som de ellers ville ha fått. Videre vil regnskapsresultatet, ved eksterne oppdrag, kunne bli dårligere hvis det medfører større netto innberetning av merverdiavgift enn ved et fullt momsregnskap.

Tilsvarende gjelder for resultatenheterne ved oppdrag for egen forvaltning. Her kan situasjonen tenkes å medføre en ytterligere ulempe, ved at det for slike arbeidere ikke skal føres noen form for moms-regnskap. Resultatenheten får dermed ikke avløftet noe av den betalte merverdiavgiften, heller ikke for varer og tjenester som ikke er driftsmidler og andre hjelpestoffer.

For å klare opp i momsproblematikken har NVE, på bakgrunn av en rapport fra skattejurister i Coopers & Lybrand, sendt ut retningslinjer om forståelse av merverdiavgiftsreglene for § 11-2-virksomheter, samt foretatt en sentral merverdiavgift-registrering for resultatenheter ved Oslo fylkesskattekontor. Enhetene innrapporterer nå merverdiavgift til NVE sentralt, som deretter oversender en samlet innberetning til Oslo fylkesskattekontor.

Etter innføringen av en sentral registrering, og derav nærmere retningslinjer om ordningen, ser det ut til at moms-regnskapet fra 1996 for alle resultatenheter føres i henhold til regelverket. En kan derfor si at den eventuelle konkurransemessige ulempen og den negative innvirkningen på resultatenhetenes resultat, først får full virkning fra 1996 for alle resultatenheter.

I Coopers & Lybrands rapport vedrørende merverdiavgifts-spørsmålet ble det imidlertid konkludert med at det for *NVE som helhet* sannsynligvis vil være mest *fordelaktig* med fortsatt registrering etter § 11-2. Dette fordi § 11-2 virksomheter slipper å beregne moms ved arbeid til seg selv samt å betale investeringsavgift ved anskaffelse av driftsmidler.

6.4 Vurdering

Som nevnt gjennomførte revisjonsfirmaet Coopers & Lybrand for regnskapsåret 1994 en gjennomgang av interne rutiner og regnskapsrapportering ved VRV og VRM. Coopers & Lybrand konkluderte her med at det gjennom deres revisjonshandlinger *ikke* var avdekket *vesentlige beløpsmessige feil* i regnskapsmessig resultat for 1994. De påpekte imidlertid to forhold som har stor betydning for regnskapsmessig resultat; fastsettelse av verdiene på anleggsmidlene i åpningsbalansen og størrelsene på de årlige avskrivninger samt belastning mellom forvaltning og resultatenheter, dvs. risiko for subsidiering i en av retningene mellom forvaltning og resultatenheter. I tillegg til ovennevnte forhold må det også tas hensyn til moms-ulempen, spesielt for VRV.

På bakgrunn av de ulike momentene vi har diskutert i dette kapittelet og resultatenhetenes økonomiske situasjon pr. 31.12.95 har det vært vanskelig å trekke noen entydige konklusjoner med tanke på resultatenhetenes framtidige muligheter til å drive bedriftsøkonomisk lønnsomt. Regnskapsanalysen viser imidlertid at den økonomiske situasjonen for resultatenheterne pr. 31.12.95 er lite tilfredsstillende.

Resultatenheten i VRØ har hatt en positiv utvikling i prøveperioden med en økt omsetning på ca. 40 % og en tilnærmet 8-dobling av årsresultat. Dette må imidlertid sees på bakgrunn av at enheten fikk endrede rammebetingelser i 2. halvår 1995 som følge av flommen på Østlandet. Analysen viser at enheten ikke fullt ut har fulgt merverdiavgiftsreglene som ville redusert resultatet. VRØ-anlegg har en relativ stor økning av kortsiktig gjeld hvor kapitalkostnadene ikke er belastet regnskapet. Ser vi dette i sammenheng med enhetenes praktisering av anbudsreglementet (jf. kapittel 5) samt endrede rammebetingelser i 2. halvår 1995, er det mye som tyder på at enheten ikke ville oppnådd tilsvarende positive resultat i 1995.

Resultatenheten i VRV har gjennom hele prøveperioden hatt en negativ driftsutvikling. Dette skyldes blant annet store kostnader knyttet til lediggang og ulempen ved føring av begrenset momsregnskap. Dersom enhetene hadde blitt belastet med kapitalkostnader knyttet til kortsiktige gjeld, ville årsresultatet blitt ytterligere svekket. På bakgrunn av ovennevnte kan vi konkludere med at dersom enheten ikke hadde hatt mulighet for tilførsel av likviditet fra forvaltningen, ville VRV-anlegg vært insolvent og enheten ville vært nødt til å avvikle.

Arbeidsgruppen mener at situasjonen for resultatenheten i VRM i stor grad kan sammenlignes med bilde av VRØ-anlegg. Den positive utviklingen både med hensyn til økt omsetning, tilnærmet en 9-dobling av årsresultatet samt god økning i mengden av eksterne oppdrag i løpet av prøveperioden, viser at enheten har tilpasset seg den nye konkurransesituasjonen tilfredsstillende. Resultatenheten kan imidlertid ikke sies å ha en solid finansieringsstruktur. Dersom enheten hadde blitt belastet med kapitalkostnadene knyttet til kortsiktig gjeld samt fullt ut ført et begrenset moms-regnskap, ville VRM-anleggs positive resultat i 1995 blitt vesentlig svakere. Ser vi dette i sammenheng med enhetens lave sikkerhetsmargin i 1995 kan vi konkludere med at resultatenheten er sterkt utsatt for små endringer i markedet.

Situasjonen for resultatenheten i VRN er også positiv. Økt omsetning og forbedrede marginer viser at enhetene har hatt en god utvikling i løpet av prøveperioden. Tar vi imidlertid hensyn til at VRN-anlegg ikke er blitt belastet med kapitalkostnader knyttet til kortsiktig gjeld, ei heller ført fullt ut et begrenset merverdiregnskap balanserer også denne enheten på grensen til ikke å få dekket sine kostnader.

Sett under ett, er det grunn til å anta at resultatenhetene vil streve hard for å overleve som selvstendige entreprenører, dersom de regnskapsmessig skulle bli behandlet tilsvarende private aktører i markedet og ikke hatt mulighet til å få overført midler fra NVE forvaltning.

I det videre arbeidet med resultatenhetene, gitt videreføring av ordningen, må det ses nærmere på følgende forhold:

- Bruken av NVE forvaltning som "bank" og belastning av kapitalkostnader for resultatenhetene
- Prinsippene for renteberegning av gjeld og kontantbeholdning
- Føring og fordeling av kostnader under post 30
- Prinsippene for finansiering av investeringer
- Prinsippene for behandling av inntekter ved salg av aktiva
- Vurdering av om man skal nedskrive noe av den langsiktige gjelden for de resultatenheter som har gått dårlig i prøveperioden, herunder om det er satt for strenge krav til egenkapitalen når man trekker inn kortsiktig gjeld

Gruppen er også av den mening at NVE sentralt burde ha fulgt nøyer med i resultatenhetenes utvikling. Dette gjelder både den økonomiske utvikling og hvordan enhetene har forholdt seg til de rammebetingelser som dannet utgangs-

punktet for prøveperioden. Det er i denne forbindelse nødvendig å øke forståelsen av det å bruke regnskapstallene som en informasjonskilde i styringen av enhetene.

:

7 Alternative måter å organisere anleggsdriften

Gruppens mandat har vært å vurdere om det er hensiktsmessig å videreføre ordningen med resultatenheter for forbygningsvirksomhetens anleggsdrift etter utløpet av prøveperioden og komme med eventuelle forbedringer i opplegget for resultatenhetene. Gruppen har også sett på mulige alternative måter å organisere forbygningsvirksomheten på.

Arbeidsgruppen har vurdert prøveperioden for resultatenhetene ut fra de vurderinger som er gitt av Asplan Viak AS sin rapport "Evaluerings av ordningen med resultatenheter for anleggsdriften i NVE", møte med fagforeningene, møte med tre regionkontorer samt ut fra informasjon NVE har skaffet til veie, deriblant uttalelser fra regionkontorene.

Grunnlaget for å organisere anleggsdriften som resultatenheter for en prøveperiode på 2 år, var at de reelle kostnadene ved virksomheten skulle synliggjøres og at man skulle skille mellom forvaltning og konkurranseutsatt næringsvirksomhet. Videre skulle overgangen til resultatenheter være et incitament til å effektivisere virksomheten, samtidig som man skulle beholde de fordeler forvaltningen oppnår ved å ha egen anleggsdrift.

Til grunn for drøftingen har vi særlig vektlagt betydningen av vassdragsteknisk kompetanse, men samtidig forsøkt å ha et kritisk øye til en organisering som kan innebære unødvendige kostnader eller dårlig effektivitet. Regionkontorenes vassdragstekniske kompetanse består både av ingeniørenes teoretiske kunnskaper kombinert med praktisk erfaring fra gjennomføring av anleggsarbeider i vassdrag og maskinkjøernes praktiske erfaring ved arbeider i vassdrag. I rapporten har gruppen fokusert på maskinkjøernes vassdragstekniske kompetanse og vurdert om den er nødvendig for å opprettholde tilstrekkelig vassdragsteknisk kompetanse i NVE. Gruppen har dessuten fokusert på de beredskapsmessige sidene i tilknytning til den vassdragstekniske kompetansen.

Gruppen har vurdert følgende alternative måter å organisere forbygningsvirksomheten på:

- Gå tilbake til den gamle ordningen
- Nedlegge resultatenhetene, men opprettholde en del av maskinparken (kombinasjonsløsningen)
- Full avvikling av anleggsdriften
- Videreføring av resultatenhetene med visse modifikasjoner

Gruppen har sett på muligheten for å gå tilbake til organiseringen slik den var før prøveperioden for resultatenhetene. Dette mener gruppen ikke er noe reelt alternativ. Det har vært en forutsetning for gruppen at man skulle komme frem til en løsning som innebærer at det til en viss grad skilles mellom myndighetsutøvelse, forvaltning og konkurranseutsatt virksomhet. Gruppen støtter derfor Asplan Viaks konklusjon om at en gjeninnføring av gammel ordning vil

innebære et tilbakeskritt og ikke være i tråd med den generelle trenden for statlig virksomhet.

7.1 Kombinasjonsløsning

Asplan Viak foreslår et alternativ som kombinerer en opprettholdelse av vassdragsteknisk kompetanse ved regionkontorene og en behovstilpasning av anleggskapasiteten. Denne løsningen innebærer en avvikling av resultatenhetene, men åpner for at de ansatte tilbakeføres til forvaltningen og at man opprettholder en viss størrelse på maskinparken.

Forvaltningen vil i dette alternativet basere seg på å kjøpe tjenester innen masseuttak og transport i det private entreprenørmarkedet. Regionkontorenes anleggskapasitet konsentreres om masseplassering/-forflytning i vann og tilsyns- og driftsoppgaver på eksisterende anlegg. Dette mener Asplan Viak vil sikre at regionforvaltningen beholder driftskompetansen samtidig som det gir god kostnads- og kvalitetskontroll i det enkelte prosjekt.

I tillegg mener Asplan Viak at regionkontorene bør eksponere seg som vassdragstekniske kompetansesentra overfor øvrig forvaltning og anleggsvirksomheten særlig i forhold til NSB og Vegvesenet. I dette ligger blant annet at NVE bør engasjere seg i debatten omkring alternative anvendelser av flomutsatte områder. Gruppen mener at en eksponering som et vassdragsteknisk kompetansesenter kan regionkontorene også gjøre under dagens ordning med resultatenheter.

Asplan Viak mener dette vil føre til en utvidelse av den virksomhet som er knyttet til vassdragsteknisk kompetanse, mens den ordinære entreprenørdriften reduseres. En slik løsning vil innebære at den vassdragstekniske kompetansen vedlikeholdes samtidig som kostnadsfokus opprettholdes. Arbeid utenfor vann dvs massetransport og masseuttak, vil da alltid settes ut til andre entreprenører.

Fordeler ved kombinasjonsløsningen er at man i noen grad opprettholder den vassdragstekniske kompetansen ved regionkontorene. Rollekonflikter vil også kunne fjernes ved en slik organisering.

Ulempen ved ordningen er at man, som etter den gamle ordningen, kan få en sammenblanding av forvaltning og konkurranseutsatt næringsdrift.

Gruppen har gjennom flere møter med regionkontorene og organisasjonene fått inntrykk av at massetransport og uttak ikke nødvendigvis bør ses adskilt fra det som faller inn under vassdragsteknisk kompetanse. Det er dessuten blitt påpekt, også fra Asplan Viak, at det å sette ut slike arbeider ikke nødvendigvis innebærer et kostnadsbesparende element. I den sammenheng vises det til at slike oppdrag ofte ikke er store og at en anbudsrunde kan være dyr.

Ressursmessig innebærer alternativet en økning av antall ansatte ved forvaltningen ved at bemanningen i resultatenhetene tilbakeføres dit. En slik ordning vil på kort sikt kunne føre til overtallighet ved regionkontorene ved at en del arbeidsoppgaver reduseres uten at det skjer en tilsvarende bemanningsreduksjon.

Gruppens flertall Engebretsen, Leine og Rinker mener ulempen ved kombinasjonsløsningen er at man, som etter den gamle ordningen, får en sammenblanding av forvaltning og konkurranseutsatt næringsdrift. *Gruppens flertall* mener det er stor usikkerhet knyttet til hvordan den vassdragstekniske kompetansen vil utvikle seg i NVE hvis anleggsvirksomheten blir trappet ned. Virkninger av kombinasjonsløsningen er for lite kartlagt til at *gruppens flertall* kan anbefale en slik løsning.

Gruppens mindretall Aulie og Berg ser det som mulig å utvikle kombinasjonsløsningen videre på en måte som ivaretar både hensynet til å opprettholde den vassdragstekniske kompetansen i NVE, beredskapshensyn og hensynet til kostnads- og effektivitetsoppfølging. Hvilken bemanning og maskinpark som er nødvendig ved en slik løsning må vurderes nærmere, blant annet i forhold til at tilbakemeldinger fra det utførende ledd ivaretas på en tilfredsstillende måte.

7.2 Avvikling av anleggsvirksomheten i NVE

Dette alternativet innebærer at NVE avvikler virksomheten i resultatenhetene, med salg av maskiner osv. Forvaltningen opprettholdes og baserer seg på kjøp av tjenester fra det private entreprenørmarkedet. En kan tenke seg at forvaltningen i fremtiden skal kjøpe tjenester av et mindre antall entreprenørselskaper etter en særskilt anbudsrunde hvor disse selskaper får to- til fire-årskontrakt. Omfanget knyttes til et arbeidsvolum, og entreprenøren påtar seg et beredskapsansvar. Kjøp av tjenester fra private entreprenører gjøres for en stor del i dag, i alle fall for den delen av arbeidet som gjelder masseuttak og transport.

Fordelen ved et slikt alternativ er at regionene får større fleksibilitet med hensyn til igangsetting av anlegg. Man fjerner de problemene resultatenhetene har hatt blant annet med manglende lønnsomhet. Den rollekonflikten som har vært mellom resultatenhetene og forvaltningen blir også fjernet og forvaltningen vil kunne få et mer ryddig forhold til entreprenørene.

Gruppen mener at ved å fjerne resultatenhetens maskinpark og den erfaring og innsikt som maskinførerne innehar, kan NVE miste en viktig forutsetning for å opprettholde den vassdragstekniske kompetansen. Masseplassering og forflytning i elv er dessuten vanskelig å kjøpe i det private markedet. *Gruppen* mener det kan bli ressurskrevende for forvaltningen å kvalitetssikre arbeid som utføres under vann. En kan i prinsippet også tenke seg at den prisdempende effekten resultatenhetene i dag har forsvinner og at man derfor ender med en dårligere økonomisk modell på grunn av risikoen for private monopoler. NVE kan også få redusert kunnskap omkring relevante kostnadsfaktorer når man får større avstand mellom planleggende og utøvende virksomhet. *Gruppen* mener det kan være vanskelig å oppnå samme tilbakemelding fra private entreprenører som fra egne maskinkjørere når det gjelder vassdragstekniske spørsmål. På denne bakgrunn mener *gruppen* at NVEs vassdragstekniske kompetanse kan minske over tid ved en nedleggelse av egen anleggsdrift. *Gruppen* anbefaler derfor ikke et slikt alternativ.

7.3 Videreføre ordningen med resultatenhetene

Det alternativet som gruppens flertall Engebretsen, Leine og Rinker anbefaler er en videreføring av dagens resultatenheter med visse modifikasjoner. Flertallet legger stor vekt på at ordningen med resultatenheter har betydd at den vassdragstekniske kompetansen har blitt holdt i hevd av staten. Det er store offentlige og allmenne interesser knyttet til flom og erosjonssikring av vassdragene og til beredskap i krisesituasjoner. Det er nødvendig at NVE har tilstrekkelig kompetanse for vurdering av inngrep i vassdrag og for aktiv deltagelse i krisesituasjoner. Til slike oppdrag kreves både rutiner maskinførere og ingeniører i forvaltningen som kombinerer teoretiske kunnskaper med erfaring fra gjennomføring av anleggsarbeider i vassdrag. En overføring av anleggsdriften til private kan gjøre det vanskeligere å ivareta disse interessene mener gruppens flertall. Det kan i denne sammenhengen vises til nytten av NVEs vassdragstekniske kompetanse som kom fram under storflommen på Østlandet i 1995.

Hvis ordningen med resultatenhetene blir videreført, slutter *gruppens mindretall Aulie og Berg* seg til anbefalingen om å gjøre modifikasjoner i ordningen med resultatenheter. Dette er vurdert i det følgende.

Gruppen mener at til tross for at prøveperioden har vært kort, har resultatenhetene i flere av regionene på mange måter fungert på en tilfredsstillende måte hvor kostnadene har blitt synliggjort. At det har vært en del problemer i prøveperioden ved tilpasning til en så omfattende omlegging som det her er snakk om, ville man måtte forvente. Den store flommen på Østlandet kom også i prøveperioden.

Slik anleggsvirksomheten tidligere var organisert, var det vanskelig å vurdere hvor effektivt den var drevet. Gjennom resultatenhetene har dette blitt endret. Gruppen har gjennom de regnskapene som nå er satt opp for resultatenhetene, hatt muligheter til å se utviklingstendenser for resultatenhetene. Gruppen har også fått indikasjoner på at kostnadsbevisstheten ved anleggsdriften har økt gjennom at det har blitt stilt større krav til planer, anbudsdokumenter og kostnadsoppfølging. Forvaltningen har også blitt mer profesjonelle på kjøp av tjenester, på kontroll når anlegget er ferdig og når det utføres.

Gjennom anbudssystemet har flere regionkontorer erfart at resultatenhetene har vært et kostnadsdempende element ved forbygging i vassdrag. Uten egen forbygningsvirksomhet vil kostnadene ved forbygningsprosjekter kunne øke. Det er stor sannsynlighet for at enkelte entreprenører vil kunne ta vesentlig høyere pris enn de gjør i dag dersom de slipper å konkurrere med NVEs anleggsdrift.

Dagens resultatenheter har også kunnet påta seg oppgaver innenfor annen vassdragsteknisk anleggsvirksomhet. Dette har betydd at resultatenhetene har oppnådd større grad av fleksibilitet overfor variasjoner i ordretilgang fra staten. Regionene har imidlertid utnyttet denne muligheten noe forskjellig. Særlig har Region Midt-Norge hatt en relativ stor andel eksterne oppdrag.

Selv om ordningen med resultatenheter har vært et incitament til å effektivisere virksomheten, har resultatenhetene samlet sett ikke hatt muligheter for å endre bemanningen i prøveperioden. Gruppen mener at det kan være vanskelig å opprettholde den vassdragstekniske kompetansen innen NVE hvis det ikke lempes

noe på ordningen når det gjelder nyttilsetninger ved naturlig avgang, selv om noen regioner fortsatt synes overbemannet i forhold til oppdragene som har blitt utført i prøveperioden.

Særlig har det vært relativt lite å gjøre for resultatenheten i region Vest blant annet fordi resultatenheten har tapt i konkurranse ved anbud. Dette har ført til at resultatenheten i region Vest har gått med et betydelig underskudd i 1995.

Gruppen har hatt møter med region Midt-Norge og region Vest. Region Midt-Norge er opptatt av at regionsjefen kan tilpasse seg på en fleksibel måte til resultatenhetene når det gjelder anbud, dvs. at man i enkelte tilfeller kan tildele direkte til resultatenhetene uten omfattende anbudsinnbydelse slik det har vært praktisert i region Vest. Region Midt-Norge mener det er store fordeler ved å ha egen anleggsvirksomhet og mener regionen kan leve med en ordning med resultatenheter dersom man kan praktisere anbudsreglementet på en fleksibel måte slik regionen har gjort til nå.

Det har vært problemer knyttet til praktiseringen av momsregnskapet. Dette ser nå ut til å være i orden. Gruppen mener at ved vurdering av anbudene må forvaltningen ta hensyn til at anleggsdriften ikke får fratrekk for inngående merverdiavgift. Det er åpnet for slike justeringer i et skriv fra NVE, jf. kapitell 6.3.

En oppsummering av pro et contra ved å ha egen anleggsdrift er gitt i tabell 7.3.1.

Tabell 7.3.1 Pro et contra ved å ha egne resultatenheter i anleggsdriften.

Pro	Contra
Gjør det mulig å opprettholde den vassdragstekniske kompetanse på en bedre måte enn uten egen maskinfører og -park	Det er problemer knyttet til rollefordelingen og økonomisk skille mellom forvaltning og resultatenhetene
Har ført til høyere kostnadsbevissthet og forvaltningen har blitt mer profesjonelle på kjøp av varer	Sysselsatte ved resultatenhetene kan ikke permitteres og dette fører til store kostnader når det er for lite å gjøre.
Egne resultatenheter for anleggsdriften har vært et kostnadsdempende element ved forbygging i vassdrag	Anbudssystemet har synes stivt og vanskelig å praktisere etter intensjonene.
Har gitt muligheter for at anleggsvirksomheten kan ta på seg oppgaver av vassdragsteknisk art også for andre.	Den økonomiske situasjon har ikke utviklet seg tilfredsstillende for alle resultatenheter

7.3.1 Konklusjon

Det har vært en del misnøye med dagens resultatenheter som gruppen har vurdert. Ordningen med resultatenheter innebærer at den vassdragstekniske kompetansen videreføres. En resultatenhet som deltar i anbudsrunder med private entreprenører vil ha en viss prisdempende effekt i de lokale entreprenørmarkeder dersom den er konkurransedyktig. Ordningen har medført en større

kostnadsbevissthet i resultatenheten enn om anleggsdriften hadde vært underlagt forvaltningen.

Asplan Viak har i sin rapport trukket fram en del negative elementer, for eksempel at ordningen krever ytterligere tilførsel av ressurser, at den er kostbar og at den har lav anseelse. Gruppen er usikker på hvor store disse ulempene er.

Gruppen har sett at det må gjøres tilpasninger i anbudspraktiseringen.

7.4 Mulige personalmessige konsekvenser

De personalmessige konsekvenser ved de ordninger som kort er skissert er noe forskjellig alt etter hvilken løsning som velges.

En ordning med tilbakeføring til gammel ordning vil ikke innebære store endringer for de ansatte. Anleggspersonellet fortsetter som tidligere. Leder for resultatenhetene vil måtte gå tilbake til opprinnelig stilling i forvaltningen. Ansatte som har arbeidet dels for forvaltningen og dels for resultatenheten, vil som tidligere arbeide i forvaltningen. Under dette alternativet må det forutsettes at det fortsatt skjer en planmessig tilpasning av anleggsdriften. Dette må forutsettes skje på en fleksibel måte.

Hvis resultatenhetene fortsetter, vil det bli minst konsekvenser for de ansatte. Personalet må riktignok forvente en planmessig tilpasning til behovet. Det kan medføre nedbemanning på sikt, hvis driftsutgiftene må reduseres som følge av at enhetene ikke får tilstrekkelig med oppdrag slik gruppen har sett i enkelte regioner. Dette må forutsettes også skjer på en fleksibel måte gjennom eksempelvis naturlig avgang.

En kombinasjonsløsning vil måtte innebære en nedbemanning av maskinkjørere/formenn eller en omskolering til tilsynsmenn e.l.. En betinget avvikling vil medføre de samme problemer. En nedlegging av anleggsdriften i NVE, i forbindelse med at oppdragene i sin helhet legges ut til private entreprenører, medfører at de som på det aktuelle tidspunkt er knyttet til anleggsvirksomheten vil måtte sies opp, med unntak for de som eventuelt kan tilbys arbeid i forvaltningen eller et annet sted i NVE (intern fortrinnsrett). Personer med 2 års fast eller 4 års midlertidig tjenestetid har fulle rettigheter etter tjenestemannsloven. Dvs at personer som eventuelt vil måtte sies opp og ikke finner annet arbeide, kan komme på ventelønn og de vil også ha fortrinnsrett til andre ledige stillinger i staten om de har nødvendige kvalifikasjoner.

Resultatenhetene har en del eldre maskinkjørere. Ved resultatenhetene er det i dag 5 ansatte som er mellom 60 og 64 år og 9 ansatte mellom 55 og 59 år. Statsansatte har en generell adgang til å gå av med pensjon etter fylte 65 år. En forutsetning for å benytte ordningen er at en har minst 10 års medlemskap i Statens pensjonskasse etter fylte 50 år. Pensjonen utgjør 66 pst. av inntekten ved full opptjening (30 år), eventuelt forholdsmessig avkortet.

Formenn og maskinkjørere har en aldersgrense på 65 år. Disse gruppene vil kunne ha nytte av den generelle ordningen om adgang til å fratre med pensjon tre år før aldersgrensen (62 år) hvis sum av alder og pensjonsgivende tjenestetid er

minst 85 år. Endringer i pensjonsloven om adgang til førtidspensjon fra 60 år (med tjenestetid fram til normal pensjonsalder som beregningsgrunnlag) i forbindelse med omstillinger i staten er pr. d.d. under behandling.

BEFARING OG MØTE MED VRM OG VRV 6.-7. JUNI

Til stede: Jon Engebretsen, Siw Rinker, Bjørn Aulie, Pål Remman
Forfall: Hallvard Berg og Anders Leine
Referent: Pål Remman

Reise- og møteprogram.**1. Befaring og møte med VRM 6. juni. Følgende rute ble fulgt:**

- Værnes - utløpet av Stjørdalselva (Hell bru). Utførte eksterne oppdrag for veivesenet og forsvaret.
- Levangerelva. Opprydding og sikring etter ras nær Levanger sentrum.
- Via utkikksposten ved Verdalsraset til Røesgrenda i Helgådalen.
- Befaring av Røesanlegget. Sikring mot erosjon og ras etter Herfossens gjennombrudd i 1893.
- Møte i Stiklestad Nasjonale Kulturhus.

2. Befaring og møte med VRV 7. juni.

- Sogndal - Sogndalselv forbygningsarbeider utført av privat entreprenør.
- Fjærland - forbygningsarbeider utført av NVE.
- Sandane - befaring av Fitjeelva samtale og presentasjon av forbygging under arbeid på entreprise.
- Førde møte.
- Innom verkstedhallen på Reset

1. Befaring og møte med VRM 6. juni

Det ble avholdt møte med VRM i tilknytning til befaring. VRM møtte med følgende personer:

Regionsjef Einar Sæterbø - (møteleder)
Leder resultatenheten Mads Johnsen
Anleggsingeniør Egil Balgård
Fellestillitsmann Knut Bakkeslett.

VRM innledet med en henvisning til den befaring vi hadde gjennomført og at vi hadde vært vitne til de spesielle forhold som VRM arbeider under, med store leirforekomster og utrasning i Helgåa, det samme i Levangerelva og de vanskelige grunnforhold i Stjørdalselva. I den siste hadde vi sett problemene med å få satt bropilarer i grunnforhold med ekstremt fin sand. Disse spesielle forhold gjør at det er behov for entreprenører med svært spesiell vassdrags-teknisk kompetanse.

Jon Engebretsen åpnet med å vise til at resultatenheten underlag VRM synes å fungere godt økonomisk og med et godt samarbeidsklima mellom region-

kontoret og resultatenheten. VRM ble bedt om å gjøre rede for de problematiske sidene ved prøveordningen, og deretter for de sider som fungerer godt.

Av problemer nevnte VRM at rammebetingelsene hadde vært noe uklare og nevnte i den forbindelse særlig:

- momsføringen
- unødvendige anbudsrunder
- unødvendig stressende tilværelse som følge av konkurranse
- habilitetsproblemet
- kun være med å konkurrere på arbeider i vassdrag

Av fordeler ble nevnt;

- spennende å konkurrere, særlig på eksterne anbudsrunder
- mer kostnadsbevissthet, både i regionkontoret og i resultatenheten
- man fikk utviklet den vassdragstekniske kompetanse
- resultatenheten fungerer som prisdemper på eksterne tilbud

Den prisdempende effekten vil fort forsvinne hvis man nedlegger resultatenheten og overfører oppgavene til private entreprenører med tilnærmet privat monopol på vassdragstekniske arbeider.

Det ble vist til at man pga. stor arbeidsmengde og sykdom hadde funnet plass til to lærlinger, men at dette nok tilfredsstilte maksimal arbeidsstyrke.

Det ble fra regionsjefens side poengtert at man ønsket å fjerne bonusavtalen. Regionsjefen fremla et utkast til mulig fremtidig organisering av forbygningsvirksomheten som i noen grad betød at man gikk tilbake til den gamle ordningen.

Konklusjon

VRM mente prøveordningen hadde fungert brukbart og at det i fremtiden ville fungere enda bedre hvis man kunne benytte en noe mer fleksibel fortolkning av anbudsreglene og ikke ha en så anstrengt forhold til habilitetsproblematikk. VRM mente videre at resultatenheten innebar store faglige utfordringer.

2. Befaring og møte med VRV 7. juni

Det ble avholdt møte med VRV i tilknytning til befaring. VRV møtte med følgende personer:

Regionsjef Brakestad
Leder resultatenheten Hovland
Avdelingsingeniør Strømseng
Avdelingsingeniør Nordvik
Maskinkjører/tillitsmann Arne Borren (ved Fitjeelva)

Maskinkjører/tillitsmann Arne Borren ga uttrykk for stor bekymring for sin fremtidige arbeidsplass. I tillegg vist han til at de lokale entreprenører som

resultatenheten konkurrerer med i stor grad har bedre rammevilkår og derfor får arbeidene. Han viste i den forbindelse til at de ikke nødvendigvis fulgte arbeidsmiljølovens hviletidbestemmelser, at de ikke tok hensyn til fiskens gang i vassdraget, at de ikke tok hensyn til oppdrettsanlegg for rev/mink osv. Til slutt viste han til at en rekke private entreprenører sitter inne med lager av forbygningsstein som de har fått tilgang til ved andre veiarbeider e.l. uten kostnad.

VRV ved Brakestad åpnet i møte i Førde med å påpeke at man ikke nødvendigvis trengte en resultatenhet for å opprettholde vassdragsteknisk kompetanse. VRV har brukt så mange lokale entreprenører pga store avstander og derved store transportkostnader at flere av disse innehar nok vassdragsteknisk kompetanse. De fleste av de private entreprenørene har fått kyndig opplæring av regionkontorets formenn før prøveperioden med resultatenheter. På den annen side ble det anført at det er en absolutt fordel å ha egendriften i vanskelige timebaserte arbeider.

VRV viste til at lokale entreprenører følger nøye med hvilken anbudspolitik som føres ved arbeider i vassdrag, og da særlig Maskinentreprenørforbundet (MEF). Det hadde ikke vært noen innsigelser fra MEF i prøverperioden. VRV viste til at de hadde dårlige rammevilkår ved prøveperiodens oppstart;

- de hadde nesten ingen videreføringsarbeider,
- de valgte en klart strengere fortolkning av anbudsreglene enn de andre regionkontorene,
- skottene mellom forvaltningen og resultatenheten har vært nærmest vanntette,
- få lokale oppdrag i perioden.

Lederen for regionkontoret mente selv at han hadde fortolket anbudsregelverket mer rigid i prøveperioden enn hva andre regionkontor hadde gjort. Selv vanlige vedlikeholdsarbeider vært lagt ut på anbud. Av positive sider mente VRV at anleggsmaskinkjørerene i resultatenheten fungerte i en dobbeltrolle, som selvstendige førere og som formenn hvor private entreprenører ble benyttet. Denne siste funksjonen mente VRV var helt nødvendig. Det ble i tillegg nevnt;

- resultatenheten fungerer som prisdempende på eksterne anbud
- spennende med eksterne oppdrag
- SFE, Statkraft og BKK har vist interesse for resultatenhetens kompetanse selv om disse bedriftene ønsker en formell tilnærming via anbudskonkurranser.

Som en konsekvens av nedleggelse ble det fra VRVs side anført at dette vil kreve flere folk i forvaltningsleddet, uten at det ble nevnt noe konkret tall.

Konklusjon

VRV kan leve med en videreføring av ordningen slik den har vært i prøveperioden hvis man kan vise en større fleksibilitet ved fortolkningen av anbudsreglene slik de er nedsatt i regler for statlige anskaffelser (Refsa).

DET KONGELIGE NÆRINGS- OG ENERGIDEPARTEMENT

KONTOR: PLØENS GT. 8 - TLF. 22 34 90 90 - TELEFAX 22 34 95 25/34 95 65
POSTADRESSE: POSTBOKS 8148 DEP., 0033 OSLO - TELEX 21488 OEDEP N

Norges vassdrags- og energiverk
Postboks 5091, Majorstua
0301 OSLO

~~U. off. § 6.7~~

Deres ref 1832/93 A/KOB/LLØ Vår ref. (bes oppgitt ved svar) NOE 93/986- EV GYH

Dato 29 APR. 1993

ORGANISERING AV FORBYGNINGSVIRKSOMHETEN I NVE - ETABLERING AV RESULTATENHETER

Regjeringen har besluttet at anleggsdelen av NVEs forbygningsvirksomhet skal omgjøres til resultatenheter i samsvar med arbeidsgruppens rapport av 19. februar 1993.

Bortsett fra at det forutsettes en budsjett- og regnskapsmessig utskillelse av anleggsdriften fra NVEs øvrige virksomhet, foreligger det ikke noen helhetlig beskrivelse av hvordan en slik resultatenhet skal organiseres. Arbeidsgruppens rapport beskriver imidlertid endel momenter som bør vurderes i forbindelse med etableringen av slike enheter.

Omgjøring til resultatenheter vil bl.a. innebære en nærmere vurdering av den budsjettmessige og bemanningsmessige fordelingen mellom resultatenhetene og den øvrige delen av NVEs forbygningsvirksomhet. Det må også etableres et regnskaps-system for resultatenhetene og det må fastsettes nærmere retningslinjer for anbuds-behandling. Ansvarsforhold for resultatenhetene i forhold til den øvrige del av regionkontorene og NVE sentralt må også avklares.

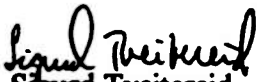
Nærings- og energidepartementet ber med dette NVE om å sette i gang de nødvendige arbeider i forbindelse med omgjøringen. NVE bestemmer organiseringen av arbeidet og er ansvarlig for gjennomføringen. Forbygningsvirksomhetens anleggsdrift er forutsatt omgjort til resultatenheter med virkning fra 1. januar 1994, foreløpig for en prøveperiode på to år. På grunn av frister knyttet til budsjettet for 1994 bør et konkret opplegg for organisering og gjennomføring være ferdig utarbeidet til 30. juni d.å.

På bakgrunn av den korte tiden som er til rådighet ser Nærings- og energidepartementet det som hensiktsmessig at det opprettes en kontaktgruppe, som foruten NVEs styringsgruppe, vil bestå av fire representanter fra departementet, hhv. to fra Administrativ- og juridisk avdeling og to fra Energi- og vassdragsavdelingen. Det forutsettes at første møte i kontaktgruppen finner sted når NVE har utarbeidet en plan for arbeidet. Det bes om at dette gjøres før 14. mai.

OMORG1.SAM

Når det gjelder planleggingsaktiviteten knyttet til forbygningsvirksomheten, er den forutsatt utført med et eget resultatmål og med egen rapportering av ressursbruk og kostnader. Dette må det tas hensyn til ved utarbeidelsen av de resultatmål som skal inn i 94-budsjettet for NVE, og i NVEs virksomhetsplan for øvrig.

Etter fullmakt

Sigurd Tveitereid

Harald Solli

Kopi til:
AJ-avd./BØ-seksjonen

DET KONGELIGE NÆRINGS- OG ENERGIDEPARTEMENT

KONTOR: PLØENS GT. 8 - TLF. 22 34 90 90 - TELEFAX 22 34 95 25/65

POSTADRESSE: POSTBOKS 8148 DEP., 0033 OSLO - TELEKS 21486 OEDEP N

Norges vassdrags- og energiverk :
Postboks 5091, Maj.
0301 OSLO

~~U. off. § 6, 7~~

Deres ref

4071/93/ VV/HBE

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)

93/986- EV GYH

Dato

13 Sept. 1993

ORGANISERING AV FORBYGNINGSVIRKSOMHETEN I NVE - ETABLERING AV RESULTATENHETER

Vi viser til Deres brev av 06.07.93 om ovennevnte.

NVE går inn for at resultatenhetene organiseres slik at regionsjefen vil bli ansvarlig både for forvaltningsenheten og for resultatenheten. Nærings- og energidepartementet finner ikke å ville motsette seg NVEs forslag til modellvalg i prøveperioden (modell 2). Departementet har imidlertid følgende kommentarer til NVEs vurderinger i forbindelse med valg av organisasjonsmodell:

- Det er viktig for å nå ønskede mål med opprettelsen av resultatenheter at det gjennomføres et administrativt og budsjett- og regnskapsmessig skille mellom anleggsvirksomheten og de øvrige deler av NVEs virksomhet på regionkontorene. Departementet finner derfor grunn til å understreke at forvaltning og anleggsdrift skal være separate enheter også ved valg av modell 2 for organiseringen, jf. NVEs brev s. 3, avsnitt 2.
- Det samme hensyn som er nevnt ovenfor tilsier at resultatenheten gis en så selvstendig stilling som mulig innenfor NVEs regionkontor, og at en er forsiktig med å la spesielt den daglige leder for resultatenheten utføre forvaltningsoppgaver i NVE. På denne bakgrunn bes NVE presisere nærmere hvilke forvaltningsoppgaver en tenker å la lederen for resultatenheten utføre, jf. NVEs brev s. 3.
- Til spørsmålet om valg av konkurranseform (s. 4) ønsker departementet å understreke betydningen av at det opprettes formelle regler for regionkontorenes innkjøpsvirksomhet. Disse må nedfelles i NVEs innkjøpsinstruks. Det kan alternativt, dersom det anses hensiktsmessig, utarbeides en egen instruks for regionkontorene i NVE. Det minnes om at nye innkjøpsinstrukser må fremlegges for departementet og Riksrevisjonen.

- Når det gjelder spørsmålet om sentral versus regional avgjørelse av anbud/tilbud må regler for dette innarbeides i ovennevnte innkjøpsinstruks. Departementet vil vurdere spørsmålet ved behandlingen av instruks. Forslag til behandlingsprosedyrer forutsettes å være i henhold til regelverket for statens anskaffelsesvirksomhet. Det bør vurderes om avgjørelsesmyndighet skal være mer sentralisert ved anbud der regionsjef innstiller på bruk av egen resultatenhet.
- Bevilgningsreglementet krever at utgifter og inntekter føres etter kontantprinsippet. For å få et reelt sammenligningsgrunnlag med private entreprenører ser departementet at det kan være nødvendig at resultatenhetenes regnskap føres etter regnskapsprinsippet. Dette vil i tilfelle innebære at det må tas i bruk et regnskapssystem som tilfredsstiller kravene etter regnskapsprinsippet samtidig som rapportering til statsregnskapet etter kontantprinsippet må fremskaffes. Før systemet tas i bruk må søknad om brukstillatelse sendes departementet. Det bør også utarbeides en instruks for regionkontorenes økonomiforvaltning.
- For å ivareta hensynet til en mest mulig bedriftsøkonomisk behandling i resultatenhetene av for eksempel renter og avskrivninger, bør NVE utarbeide et kontosystem under post 30 som forelegges departementet.
- Det må utarbeides egne budsjetter og regnskaper for verkstedene som integreres i de respektive resultatenheters budsjetter og regnskaper.
- Når det gjelder de bemanningsmessige spørsmål minner departementet om at det i regjeringens vedtak ble forutsatt at bemanningen i resultatenhetene ikke øker, men at mulighetene for nedbemanning vurderes fortløpende, jf. NVEs brev s. 6-7.
- Til spørsmålet om resultatenhetenes markedsområde finner departementet grunn til å presisere sterkere at resultatenhetene skal holde seg til oppdrag av vassdragsteknisk art, jf. NVEs brev s. 7. I første avsnitt i brevets s. 6 (resultatenhetenes ansvarsområde) står det at enhetene **på sikt** vil være ansvarlig for å skaffe oppdrag og å drive anleggsdriften forretningsmessig. Det understrekes at departementet forventer at dette skjer fra første dag resultatenhetene er operative.
- NVE foreslår at det ikke opprettes resultatenhet ved region sør. Nåværende maskinkjørere vil bli overført til region øst. Departementet forutsetter at region øst sitt arbeidsområde vedrørende anleggsdrift utvides til også å omfatte området som tidligere var avgrenset til region sør.
- Stat og kommune og institusjoner som eies eller drives av disse er, i henhold til merverdiavgiftsloven § 11, avgiftspliktige for all omsetning av varer og tjenester til andre. Resultatenhetene er derfor etter departementets mening avgiftspliktige så lenge de tar oppdrag for andre enn forvaltningen. Et spørsmål er om det ved omgjøring til resultatenheter skal beregnes moms på arbeid som gjøres på oppdrag fra forvaltningen, og som hittil har vært ansett som arbeid utført i egen regi. Nærings- og energidepartementet har lagt spørsmålet frem for Finansdepartementet, jf. vedlagte kopi av brev

til Finansdepartementet. NOEs brev er av Finansdepartementet oversendt Skattedirektoratet til behandling. Resultatet av behandlingen vil bli meddelt NVE så snart det foreligger.

∴ Etter fullmakt

Harald Solli

Geir Y. Hermansen

Vedlegg

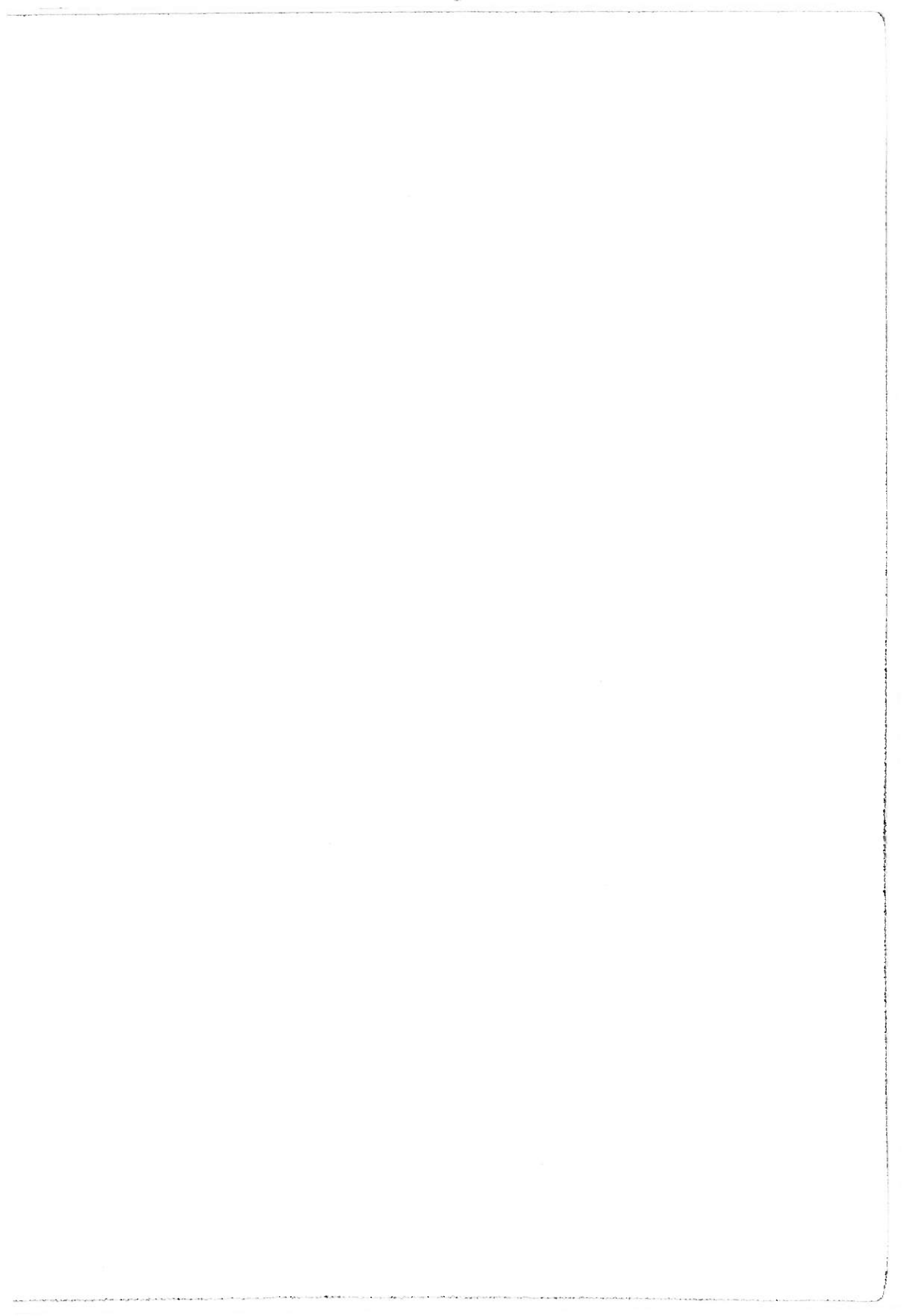
Kopi:

Finansdepartementet

Riksrevisjonen

EV-avdelingen ved JDE

BØ-seksjonen ved BSH og IKS

Sam 203 4/3-90

DET KONGELIGE NÆRINGS- OG ENERGIDEPARTEMENT

KONTOR: PLØENS GT. 8 - TLF. 22 34 90 90 - TELEFAX 22 34 95 25/65
POSTADRESSE: POSTBOKS 8148 DEP., 0033 OSLO - TELEKS 21486 OEDEP N

Norges vassdrags- og energiverk
Postboks 5091 Maj.
0301 Oslo

NVE	
REG.NR.	94 / 389 - 3
AVD./SAKSBEH.	VV/EIB
28.FEB1994	
ARKIVNR.	
HENLEGGES	
	Dato

Deres ref

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
NOE 94/986 AJ IKS

ORGANISERING AV FORBYGNINGSVIRKSOMHETEN I NVE ETABLERING AV RESULTATENHETER

Det vises til 7. møte i styringsgruppe/kontaktutvalg den 2.2.94 der NVE ba departementet gi tilbakemelding på følgende:

- størrelsen på Egenkapital (EK)-/gjelds-andelen som skal legges til grunn ved beregning av kalkulatoriske renteutgifter
- hvilken rentesats lånekapitalen skal forrentes ut fra
- muligheten for å belaste forvaltningsdelen for lønnsutgifter dersom resultateneheten over et lengre tidsrom, av spesielle grunner ikke klarer å sysselsette hele bemanningen.

Fastsettelse av størrelsen på EK-/gjelds-andelen bør baseres på en vurdering av den virksomhet som resultatenehetene skal drive. Med bl.a. henblikk på vurderinger som ble gjort ved stiftelsen av Statkraft SF, finner Nærings- og energidepartementet det hensiktsmessig å forutsette at resultatenehetenes total kapital består av 40% EK og 60% gjeld.

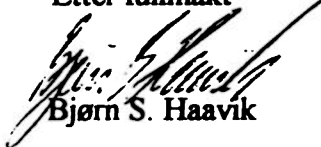
Videre er det departementets vurdering at gjeldsrenter på lånekapitalen tilsvarende rentensatsen på statens foliokonto med et tillegg på 2 prosentpoeng er passende. Kreditrenten på statens foliokonto er p.t. 5,5% p.a.

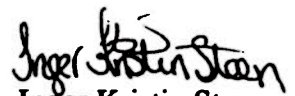
NVE ga på ovennevnte møte uttrykk for at de ønsket at lønnsutgifter til arbeidskraft som resultatenehetene på bakgrunn av arbeidsstans eller liten oppdragsmengde ikke klarer å sysselsette, og som ved tilsvarende forhold i private entreprenørselskap ville blitt permittert, ikke skal belastes i resultatenehetenes regnskap. Departementet mener imidlertid at grensedragningen i forhold til når arbeidskraften i sammenlignbare private bedrifter ville blitt permittert ikke er klart definerbar. Det finnes ingen klare retningsgivende regler når det gjelder vilkårene for permittering. Videre kan det legges til at selv om uforutsette hendelser som f.eks.

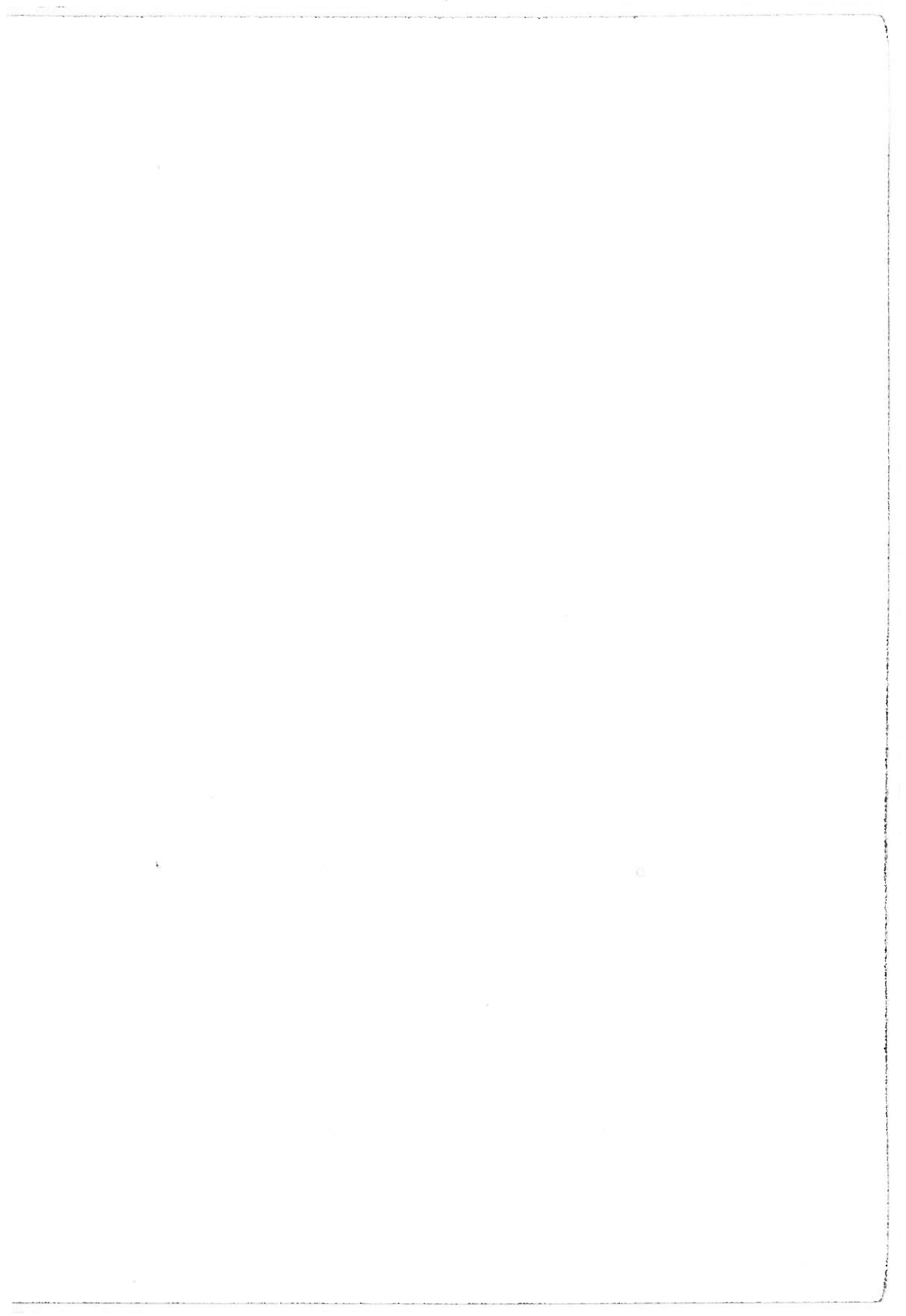
klimaendringer gir grunnlag for permitteringer, vil bedriften antagelig vurdere mange flere forhold før en eventuell beslutning om permitteringer tas. Departementet finner det derfor mest riktig at alle lønnsutgifter for den delen av NVEs bemanning som hører inn under resultatenhetene, utgiftsføres i resultatenhetenes regnskap.

Det er fra departementets side likevel ønskelig at NVE i forbindelse med oversendelse av resultatrapportene, viser hvilke trolige utslag en beslutning om å føre lønnsutgifter ved "permittering" på forvaltningen ville gi på regnskapsresultatet. Slik tilleggsinformasjonen kan gis ved hjelp av forklaring i en fotnote til det ordinære regnskapet, eventuelt ved å sette opp et alternativt regnskap i tillegg til det ordinære. Det forutsettes en nøyaktig spesifisering av kostnadene, ved at det settes opp en detaljert oversikt over antall ganger permitteringer ville blitt foretatt, antall personer som ville blitt berørt, antall dager permitteringen ville vart samt en forklaring på hvorfor permittering ville blitt valgt. Dette vil da bli hensyntatt når departementet ved utgangen av prøveperioden skal foreta en totalvurdering av virksomheten.

Etter fullmakt

Bjørn S. Haavik

Inger Kristin Steen

INSTRUKS FOR RESULTATENHETER VED NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIVERK

1 Bakgrunn

Ved brev av 29.4.93 fra Nærings- og energidepartementet ble NVE informert om at regjeringen hadde besluttet at anleggsdelen ved NVEs forbygningsvirksomhet skulle omgjøres til regionale resultatenheter med virkning fra 1.1.94. Resultatenhetene skal ha et budsjett- og regnskapsmessig skille fra det øvrige NVE.

2 Mål og oppgaver

NVEs resultatenheter utfører forbygningsarbeider og andre vassdragsrelaterte arbeider. Tilstøtende arbeider av annen karakter kan utføres så langt dette har vært praksis til nå. Arbeidene skal foregå på en mest mulig kostnadseffektiv og rasjonell måte. Resultatenhetene skal tilstrebe et best mulig resultat innen de gjeldende rammebetingelser. NVEs resultatenheter konkurrerer med det øvrige entreprenørmarkedet om forbygningsarbeider fra NVE-forvaltning (post 30) og andre vassdragsrelaterte arbeider.

I situasjoner der det kan oppstå fare for liv, miljø eller eiendom disponeres resultatenhetene slik Vassdrags- og energidirektøren bestemmer.

3 Organisering

NVE har fire resultatenheter; NVE Anlegg Region Øst, Region Vest, Region Midt-Norge og Region Nord. Resultatenhetenes bemanning består av formenn/maskinkjørere og en daglig leder for hver resultatenhet. I tillegg vil resultatenhetene kjøpe tjenester fra NVE-forvaltning. Dette gjelder tjenester fra anleggsingeniører og administrative tjenester.

Resultatenhetene opererer i hovedsak innenfor sin regions ansvarsområde, men kan også konkurrere om oppdrag i grenseområdene mot andre regioner.

Resultatenhetene (daglig leder) er organisatorisk underlagt regionkontoret (regionsjefen) i den enkelte region.

Maskiner m.v. knyttet til forbygningsvirksomheten i den enkelte region disponeres fra 1.1.94 av regionens resultatenhet.

Resultatenhetene kan samlet ikke øke bemanningen i prøveperioden. Nødvendige kostnadsreduksjoner må så langt det er mulig foretas i prøveperioden.

4 Økonomiforvaltning

Følgende punkter omhandler spesielle regler og rutiner vedrørende budsjett- og regnskapsrutiner for resultatenhetene. For rutiner tilknyttet økonomiforvaltningen, som ikke dekkes av bestemmelsene nedenfor, gjelder bestemmelsene i instruks for økonomiforvaltningen i NVE.

4.1 Budsjettarbeid

Resultatenhetene skal sette opp budsjett som viser planlagte aktiviteter. Det skal utarbeides anslag over inntekter og utgifter både etter regnskaps- og kontantprinsippet. Verkstedene skal ha separate budsjett og regnskap. Budsjettforslaget skal oversendes Vassdragsavdelingen etter nærmere angitte tidsfrister.

I budsjettforslaget etter regnskapsprinsippet skal det innarbeides kalkulatoriske avskrivnings- og rentekostnader. Til beregning av avskrivninger benyttes saldoavskrivningsprinsippet, med årlig nedskrivning ut fra eiendelenes inngangsverdi pr. 1.1.94. Gjeldsandel er fastsatt til 60 pst. av resultatenhetenes total kapital. Kalkulatoriske renter beregnes med en rentesats tilsvarende som for statens foliokonto (pr. 1.3.94 5,5 pst. p.a.) med et tillegg på 2 prosentpoeng.

Budsjett etter kontantprinsippet skal kun vise et anslag over inn- og utbetalinger i perioden.

4.2 Regnskap/kassearbeid

Regnskapsførselen skal innrettes slik at den gir oversikt over og sikrer kontroll med inn- og utbetalinger. Resultatenhetenes regnskap er et underregnskap innenfor NVEs ordinære regnskapsføring.

Regnskapsrapport etter regnskapsprinsippet avleveres halvårsvis og ved årsavslutning. Rapporten skal vise driftsresultat i perioden sammenlignet med budsjettet. Utgifter til maskinkjøp skal aktiveres og avskrives. Ved salg av maskiner skal evt. gevinst eller tap behandles på ordinær måte etter regnskapsprinsippet.

Inn- og utbetalinger etter kontantprinsippet skal rapporteres månedlig til NVE-sentralt, til bruk for NVEs regnskapsføring under post 30. Eventuelle maskinkjøp utgiftsføres direkte under post 30 i det året maskinen kjøpes.

Resultatenhetene benytter egen postgirokonto. Renter fra konto kan ikke disponeres av resultatenhetene. Postgirokonto kan bare disponeres ved felles underskrift av to tjenestemenn, resultatenhetens leder (evt. regionsjef) og ansvarlig for kasse/regnskap (evt. stedfortreder). Beholdningene på postgirokontoene skal ikke være større enn det som trengs til å dekke løpende utgifter i den nærmeste framtid.

Resultatenhetene kan etter avtale med AØ opprette egen håndkasse til bruk for mindre forefallende utgifter, eller ha felles håndkasse med forvaltningen på regionkontorene. Øvre grense for felles kasse, eller samlet for begge håndkassene, fastsettes til kr 10 000,-. Regionsjefen har ansvar for at det foretas regelmessig kasseettersyn.

4.3 Mellomværende med NVE-forvaltning

NVE-forvaltning disponerer tildelt bevilgning under post 30. Resultatenhetene vil ha et mellomregnskap med NVE-forvaltning.

I den utstrekning de løpende inntekter ikke er tilstrekkelige til å dekke den løpende virksomhet, kan det gis kreditt fra NVE-forvaltning. Normalt skal ikke mer enn 1/3 av enhetens utbetalinger i perioden gis som kreditt.

Betaling for oppdrag fra forvaltningen vil i mellomværende bli godskrevet resultatenheten. Ved behov vil hele eller deler av betalingen i stedet bli overført resultatenhetenes postgirokonto. Beløp som overføres fra resultatenhet til forvaltning, f.eks. ved for mye utestående på resultatenhetenes postgirokonto, vil framstå som et tilgodehavende i mellomværende.

NVE-sentralt v/AØ fører oversikt over mellomværende mellom resultatenhetene og forvaltningen.

4.4 Faktureringsrutiner

Resultatenhetene utarbeider og sender ut ordinær faktura for alle forbygningsoppdrag, også oppdrag for NVE-forvaltning. Det skal ikke beregnes merverdiavgift på oppdrag for forvaltningen. Når det gjelder oppfølging av utsendte fakturaer gjelder rutiner som forøvrig i NVE.

4.5 Anvisning og attestasjon

Alle utgifter og inntekter skal anvises av daglig leder (evt. regionsjef). Ved anvisning av utgifter skal det påses at det er dekning for utgiften. Utgifter skal være attestert av attestasjonsfullmektig.

5 Anbud/tilbud

Før resultatenhetene gir tilbud/anbud på eksterne arbeider over 1 mill. kroner skal det innhentes samtykke fra NVE-sentralt.

6 Innkjøp

Kjøp av varer og tjenester skal foretas på de for staten fordelaktigste vilkår. Kjøpene skal være i samsvar med Regelverk for Statens anskaffelsesvirksomhet m.v., "forskrifter for kjøp av varer og tjenester til staten", senest fastsatt ved kgl.res.av 16.12.94.

6.1 Skriftlig samtykke

Bemyndiget ingeniør er ansvarlig for innkjøp inntil kr 30 000,- vedr. anleggsdriften i resultatenhetene. Daglig leder kan gi skriftlig samtykke for innkjøp inntil kr 150 000,-.

For eventuelle innkjøp over dette beløp trengs følgende godkjenning; inntil kr 350 000,- av regionsjef, inntil kr 750 000,- av avdelingsdirektør og over kr 750 000,- av Vassdrags- og energidirektøren.

6.2 Bestillings- og innkjøpsmetode

Kjøpet foretas ved bruk av bestillingsblankett for varer over kr 1 000,-. Dersom en vare må leveres omgående og bestilling skjer over telefon, skal den som bestiller også fylle ut bestillingsblankett. Denne skal deretter sendes leverandør påført bekreftelse om at varen er bestilt pr. telefon. Den som bestiller har ansvar for at innkjøpet blir foretatt i samsvar med det øvrige statlige regelverk på området.

Når innkjøp ved anbud eller forhandling (tilbud/forespørsel) benyttes skal innkjøpsmetode føres inn i anbudsprotokoll, jfr. §§ 14 og 28 i "forskrifter for kjøp av varer og tjenester til staten". Ved direkte kjøp over kr 150 000,- skal det gis opplysninger om grunnen til at direkte kjøp er benyttet, i anbudsprotokoll eller på annen måte, jfr. forskriftens § 31. Øvrige opplysninger som skal føres i anbudsprotokoll fremgår av ovennevnte forskrift.

Det særskilte ansvar knyttet til attestasjon og anvisning framgår av kap. VII i Instruks for økonomiforvaltningen i NVE. Fakturaer for innkjøp under kr 150 000,- attesteres av den enkelte anleggsingeniør.

Hver av resultatene oppbevarer alle innkjøpsdokumenter i eget innkjøpsarkiv ved regionkontoret. Kopi sendes til sentralarkivet.

6.3 Kontroll vedrørende innkjøp

AØ har det overordnede ansvar for alt innkjøp ved resultatenehetene, inkludert løpende kontroll med at innkjøp foretas i henhold til generelle bestemmelser om innkjøp i staten. Eventuelle uklarheter om ansvarsforhold m.v. vedrørende innkjøp tas opp med AØ.

7 Endring av instruks

Endring av instruks fastsettes av Vassdrags- og energidirektøren.

8 Iverksettelsestidspunkt - gyldighetsperiode

Instruks gjelder fra 1.1.94.

NVE Region ØST

Resultatregnskap

Regnskap1994 Regnskap1995

(i hele kr)

Driftsinntekter

Entreprenørdrift for NVE	5.975.820	10.015.922
Entreprenørdrift for andre	1.579.592	492.858
Diverse salg AMV	27.500	663.866
Salg utstyr	0	284.090
Leieinntekter, maskiner/utstyr	432	0
Øvrige leieinntekter	72.167	82.574
Sum driftsinntekter	7.655.511	11.539.310

Driftskostnader

Konstruksjonsmaterialer	104.391	367.750
Elektrisk og mekanisk utstyr	55.862	392
Hjelpematerialer	442.371	389.324
Innleide transportytelser	421.083	534.433
Bygg- og anleggstekn. arbeide	397.854	20.463
Konsulenttjenester, oppmåling	625	0
Materialer, varer ol.	1.422.186	1.312.362
Lønn til ansatte	3.598.950	4.206.537
Feriepenger	341.265	371.651
Arbeidsgiveravgift	533.196	511.133
Naturalia til ansatte	0	885
Andre personalkostnader	4.365	10.794
Kostnader for arbeidskraft	4.477.776	5.101.000
Kostnader vedr. lokaler	416.944	425.820
Verktøy inventar og driftsmat.	114.464	272.866
Rep./vedlikehold ved fremmede	37.142	56.221
Kontorrekvisita, trykksaker m.m.	4.245	13.402
Telekommunikasjon og postforse	79.967	106.509
Kostnader til egne transportm.	896.846	1.898.478
Driftskostander	1.549.608	2.773.296
Reise og diett	162.908	116.894
Salgs-, reklame- og represent.	0	10.788
Kontingenter	0	500
Forsikringspremie, garantier	0	0
Spesielle kostnader	21	64
Regnskapsmessige avskrivninger	424.838	575.370
Div. periodiseringskonti	-152.000	152.000
Andre driftskostnader	435.767	855.616

Sum driftskostnader 7.885.337 10.042.274

Driftsresultat -229.826 1.497.036

Finansinntekter	0	-6.012
Finanskostnader	163.075	162.914
Netto finansposter	163.075	156.902

* Div. ekstraord. inntekter	-120.928	0
Salgsgevinst anleggsmidler	-55.000	-133.892

RESULTAT -216.973 1.474.026

* Div. eks. ordinære inntekt tilsvare off. tilskudd andre kostnadsgodtgjørelser, opprinnelig inntektsført under driftskostnader.

BALANSE

	Regnskap1994	Regnskap1995
Kontanter, bank, postgiro	1.067.616	1.308.295
Kundefordringer	731.663	2.500.031
Fordringer NVE, div. fordringer	11.674	19.360
Forskuddsbetalte kostn. pål. innt.	339.035	655.336
Lagerbehold. prod. i arb. mm.	152.000	0
Sum omløpsmidler	2.301.988	4.483.022
Anleggsmaskiner	3.465.750	5.991.530
Avskrivning anleggsmaskiner	-387.451	-916.995
Maskiner/utstyr	0	0
Transportm. inventar/maskiner	3.078.299	5.074.535
Bygninger og annen fast eiendom	971.983	1.045.518
Sum anleggsmidler	4.050.282	6.120.053
SUM EIENDELER	6.352.270	10.603.075
Leverandørgjeld	-168.726	-441.588
Mva. og særskilte vareavgifter	175.226	250.998
Påløpne kostn. og forsk.bet. kost.	-657.196	-1.080.154
Div. kortsiktig gjeld NVE	-6.172.082	-10.879.453
Tilbakebet. til NVE forvaltning	3.796.535	6.796.535
Annen kortsiktig gjeld	0	-449.360
Sum kortsiktig gjeld	-3.026.243	-5.803.022
Sum langsiktig gjeld (NVE forvalt)	-2.125.800	-2.125.800
Egenkapital	-1.417.200	-1.417.200
Årsunderskudd/ -overskudd	216.973	-1.474.026
Udisponert overskudd	0	0
Udekket tap (underskudd året før)	0	216.973
Sum egenkapital	-1.200.227	-2.674.253
SUM EGENKAP. OG GJELD	-6.352.270	-10.603.075

NVE Region VEST

Resultatregnskap

Regnskap1994 Regnskap1995

(i hele kr)

Driftsinntekter

Entreprenørdrift for NVE	4.358.502	2.528.553
Entreprenørdrift for andre	115.196	752.656
Diverse salg AMV	0	0
Salg utstyr	0	0
Leieinntekter, maskiner/utstyr	0	0
Øvrige leieinntekter	0	0
Sum driftsinntekter	4.473.698	3.281.209

Driftskostnader

Konstruksjonsmaterialer	556.635	321.454
Elektrisk og mekanisk utstyr	0	7.587
Hjelpematerialer	30.235	51.781
Innleide transportytelser	589.069	257.401
Bygg- og anleggstekn. arbeide	722.440	739.265
Konsulenttjenester, oppmåling	0	1.000
Materialer, varer ol.	1.898.379	1.378.488
Lønn til ansatte	1.608.904	1.726.268
Feriepenger	153.655	157.727
Arbeidsgiveravgift	196.886	191.123
Naturalia til ansatte	0	0
Andre personalkostnader	0	866
Kostnader for arbeidskraft	1.959.445	2.075.984
Kostnader vedr. lokaler	83.546	122.559
Verktøy inventar og driftsmat.	33.331	10.741
Rep./vedlikehold ved fremmede	84.200	27.870
Kontorrekvisita, trykksaker m.m.	5.595	2.685
Telekommunikasjon og postforse	66.424	46.643
Kostnader til egne transportm.	318.011	326.444
Driftskostander	591.107	536.942
Reise og diett	145.075	186.531
Salgs-, reklame- og representasjon		0
Kontingenter	850	0
Forsikringspremie, garantier	2.042	0
Spesielle kostnader	2.413	548
Regnskapsmessige avskrivninger	239.743	214.635
Beholdningsendring	0	0
Andre driftskostnader	390.123	401.714

Sum driftskostnader

4.839.054 4.393.128

Driftsresultat (driftsunderskudd)

-365.356 -1.111.919

Finansinntekter

0 0

Finanskostnader

73.109 74.270

Netto finansposter

73.109 74.270

Salgsgevinst anleggsmidler

-48.738 -166.617

Div. ekstraord. kostnader

3.844 1.475

RESULTAT (Underskudd)

-393.571 -1.021.047

BALANSE

	Regnskap1994	Regnskap1995
Kontanter, bank, postgiro	793.333	1.949.430
Kundefordringer	560.673	779.937
Fordringer NVE, div. fordringer	2.964	0
Forskuddsbetalte kostn. pål. innt.	0	136.000
Lagerbehold. prod. i arb. mm.	0	0
Sum omløpsmidler	1.356.970	2.865.367
 Anleggsmaskiner	 1.469.000	 1.446.412
Avskrivning anleggsmaskiner	-220.350	-388.815
Maskiner/utstyr	99.483	67.804
Transportm. inventar/maskiner	1.348.133	1.125.401
Bygninger og annen fast eiendom	48.000	46.081
Sum anleggsmidler	1.396.133	1.171.482
 SUM EIENDELER	 2.753.103	 4.036.849
 Leverandørgjeld	 -168.549	 -41.648
Mva. og særskilte vareavgifter	8.408	-37.703
Påløpne kostn. og forsk. bet. kostnader	-245.520	-638.420
Div. kortsiktig gjeld NVE	-2.824.013	-4.934.464
Tilbakebetaling til NVE forvaltning	1.800.000	1.800.000
Annen kortsiktig gjeld	0	6.769
Sum kortsiktig gjeld	-1.429.674	-3.845.466
 Langsiktig gjeld	 -1.075.000	 -964.000
 Egenkapital	 -642.000	 -642.000
Årsunderskudd, jf. resultatregnskap	393.571	1.021.046
Udisponert overskudd	0	0
Udekket tap (fjorårets underskudd)	0	393.571
Sum egenkapital	-248.429	772.617
 SUM EGENKAPITAL OG GJELD	 -2.753.103	 -4.036.849

Resultatregnskap

Regnskap1994 **Regnskap1995**
(tall i hele kr)

Driftsinntekter

Entreprenørdrift for NVE	5.368.964	4.061.897
Entreprenørdrift for andre	1.377.235	4.612.548
Diverse salg AMV	0	0
Salg utstyr	0	0
Leieinntekter, maskiner/utstyr	0	0
Øvrige leieinntekter	0	0
Sum driftsinntekter	6.746.199	8.674.445

Driftskostnader

Konstuksjonsmaterialer	211.982	468.207
Elektrisk og mekanisk utstyr	69.257	7.357
Hjelpematerialer	16.545	14.713
Innleide transportytelser	200.216	416.348
Bygg- og anleggstekn. arbeide	485.752	790.801
Konsulenttjenester, oppmåling	1.725	19.142
Materialer, varer ol.	985.477	1.716.568
Lønn til ansatte	2.728.770	3.203.505
Feriepenger	272.580	321.735
Arbeidsgiveravgift	367.895	424.600
Naturalia til ansatte	0	4.000
Andre personalkostnader	7.324	10.620
Kostnader for arbeidskraft	3.376.569	3.964.460
Kostnader vedr. lokaler	249.735	288.911
Verktøy inventar og driftsmat.	54.719	231.260
Rep./vedlikehold ved fremmede	203.211	103.459
Kontorrekvisita, trykksaker m.m.	10.393	12.501
Telekommunikasjon og postforse	67.178	89.062
Kostnader til egne transportm.	794.192	1.164.665
Driftskostander	1.379.428	1.889.858
Reise og diett	134.255	135.795
Salgs- , reklame- og representasjon	6.800	13.586
Kontingenter	0	3.371
Forsikringspremie, garantier	2.050	7.050
Spesielle kostnader	1.610	22.126
Regnskapsmessige avskrivninger	650.733	688.790
Div. periodiseringer	0	-272.000
Andre driftskostnader	795.448	598.718
Sum driftskostnader	6.536.922	8.169.604

Driftsresultat

209.277 **504.841**

Finansinntekter	0	0
Finanskostnader	205.176	207.085
Netto finansposter	205.176	207.085

Salgsgevinst anleggsmidler	-36.250	-124.375
Div. ekstraord. kostnader	0	21.966

RESULTAT (overskudd)

40.351 **400.165**

BALANSE

VRM

	Regnskap1994	Regnskap1995
Kontanter, bank, postgiro	777.418	2.410.112
Kundefordringer	1.369.219	347.647
Fordringer NVE, div. fordringer	8.997	18.597
Forskuddsbetalte kostn. pål. innt.	0	237.000
Lagerbehold. prod. i arb. mm.	0	272.000
Sum omløpsmidler	2.155.634	3.285.356
Anleggsmaskiner	3.600.000	4.875.280
Avskrivning anleggsmaskiner	-540.000	-1.084.523
Maskiner/utstyr	955.310	1.208.599
Transportm. inventar/maskiner	4.015.310	4.999.356
Bygninger og annen fast eiendom	0	0
Sum anleggsmidler	4.015.310	4.999.356
SUM EIENDELER	6.170.944	8.284.712
Leverandørgjeld	-301.352	-493.463
Mva. og særskilte vareavgifter	-78.927	123.499
Påløpne kostn. og forsk. bet. kostnader	-598.971	-916.653
Div. kortsiktig gjeld NVE	-4.625.030	-8.631.266
Tilbakebetaling til NVE forvaltning	3.980.718	6.580.718
Annen kortsiktig gjeld	0	0
Sum kortsiktig gjeld	-1.623.562	-3.337.165
Langsiktig gjeld	-2.704.219	-2.704.219
Egenkapital	-1.802.813	-1.802.813
Årsunderskudd (jf. resultatregnskap)	-40.350	-400.165
Udisponert overskudd	0	-40.350
Udekket tap	0	0
Sum egenkapital	-1.843.163	-2.243.328
SUM EK OG GJELD	-6.170.944	-8.284.712

NVE Region N-Norge

Resultatregnskap

Driftsinntekter

	Regnskap1994 (i hele kr)	Regnskap1995
Entreprenørdrift for NVE	6.776.182	8.337.560
Entreprenørdrift for andre	821.518	417.393
Diverse salg AMV	0	0
Salg utstyr	0	0
Leieinntekter, maskiner/utstyr	53.750	7.000
Øvrige leieinntekter		90.750
Sum driftsinntekter	7.651.450	8.852.703

Driftskostnader

Konstruksjonsmaterialer	486.258	1.638.045
Elektrisk og mekanisk utstyr	22.800	0
Hjelpematerialer	233.339	86.012
Innleide transportytelser	1.473.835	668.928
Bygg- og anleggstekn. arbeide	719.627	884.569
Konsulenttjenester, oppmåling	0	35.485
Materialer, varer ol.	2.935.859	3.313.039
Lønn til ansatte	2.336.804	2.187.276
Feriepenger	230.412	219.719
Arbeidsgiveravgift	91.235	92.865
Naturalia til ansatte	2.745	5.766
Andre personalkostnader	9.000	10.820
Kostnader for arbeidskraft	2.670.196	2.516.446
Kostnader vedr. lokaler	229.186	302.208
Verktøy inventar og driftsmat.	73.880	134.284
Rep./vedlikehold ved fremmede	217.692	147.608
Kontorrekvisita, trykksaker m.m.	9.192	20.883
Telekommunikasjon og postforse	39.493	40.116
Kostnader til egne transportm.	952.004	916.527
Driftskostander	1.521.447	1.561.626
Reise og diett	241.958	269.566
Salgs-, reklame- og representasjon	0	1.102
Kontingenter	6.088	7.180
Forsikringspremie, garantier	0	44.222
Spesielle kostnader	0	2.178
Regnskapsmessige avskrivninger	370.565	536.734
Beholdningsendring	0	0
Andre driftskostnader	618.611	860.982

Sum driftskostnader

7.746.113 8.252.093

Driftsresultat

-94.663 600.610

Finansinntekter

0 0

Finanskostnader

119.949 120.338

Netto finansposter

119.949 120.338

Salgsgevinst anleggsmidler

-275.410 -49.286

Avslutningskonti

0 0

Div. ekstraord. kostnader

0 0

RESULTAT (overskudd)

60.798 529.558

BALANSE

	Regnskap1994	Regnskap1995
Kontanter, bank, postgiro	3.029.271	2.874.197
Kundefordringer	817.628	58.095
Fordringer NVE, div. fordringer	1.276	21.301
Avsetning tap fordringer		-10.000
Forskuddsbetalte kostn. pål. innt.	5.810	6.657
Lagerbehold. prod. i arb. mm.	0	0
Sum omløpsmidler	3.853.985	2.950.250
Anleggsmaskiner	2.781.018	4.455.221
Avskrivning anleggsmaskiner	-210.663	-684.025
Maskiner/utstyr	245.240	289.317
Transportm. inventar/maskiner	2.815.593	4.060.513
Bygninger og annen fast eiendom	216.000	207.360
Sum anleggsmidler	3.031.598	4.267.873
SUM EIENDELER	6.885.578	7.218.123
Leverandørgjeld	-246.279	-187.329
Mva. og særskilte vareavgifter	66.925	40.390
Påløpne kostn. og forsk. bet. kostnader	-401.386	-499.839
Div. kortsiktig gjeld NVE	-4.636.040	-7.371.490
Tilbakebetaling til NVE forvaltning	1.000.000	4.000.000
Annen kortsiktig gjeld	0	-1.500
Sum kortsiktig gjeld	-4.216.780	-4.019.768
Langsiktig gjeld (til NVE)	-1.564.800	-1.564.800
Egenkapital	-1.043.200	-1.043.200
Årsoverskudd, jf. resultatregnskapet	-60.798	-529.558
Udisponert overskudd	0	-60.797
Udekket tap	0	0
Sum egenkapital	-1.103.998	-1.633.555
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	-6.885.578	-7.218.123